

HOBUECHEN 1135

2024/2

V.Z.W. HEEMKUNDIGE KRING HOBUECHEN 1135

Jaargang 39 – nummer 2

mei 2024

HOBUECHEN 1135

verschijnt driemaandelijks

**Hobuechen 1135 is een uitgave van de
V.Z.W. HEEMKUNDIGE KRING HOBUECHEN 1135**

Redactieteam:

Patrick Pieters
Rita Paenen-Spies

Secretariaat:

Rita Paenen-Spies – Sint Bernardsesteenweg 987 bus 10
2660 Hoboken – Tel. 03/827.33.26
Rekeningnummer: BE46 0682 0716 3836

Verantwoordelijke uitgever:

Heemkundige Kring “Hobuechen 1135” vzw

Copyright artikels:

bij de auteurs
Elke auteur is inhoudelijk verantwoordelijk voor zijn of haar bijdrage

Wettelijk depot: D/1997/5241/1**Cover:**

foto's: archief heemkundige kring
Lay-out: Korneel en Rita Paenen-Spies

INHOUD

Voorwoord	Patrick Pieters	53
De start van het Buitengewoon Onderwijs te Hoboken	Fons Morreel	54
Te zien op de zolder	Korneel Paenen	69
August Theunen	Leo Pallemans	73
Straten en personaliteiten in Hoboken	Peter Van Everbroeck	78
Hoboken in de Vlaamse pers: 4de kwartaal 2023	Patrick Pieters	84
Schenkingen		88
Statutaire algemene ledenvergadering en nieuwjaarsdrink – 3 februari 2024		91
Wij namen afscheid van		94
Tentoonstelling onderwijs		95

Voorwoord

Patrick PIETERS

Een merk is niet wat je zegt dat het is, maar wat anderen zeggen dat het is.¹

Het lot leidt ons soms naar verrassende ontmoetingen: slechts enkele maanden terug stelde ik tijdens een ledenvergadering ons 1000ste Facebook-lid voor, Thomas Loriers. Tot onze verbazing bleek Thomas een grafisch vormgever te zijn, met ervaring in het ontwerpen van logo's. Met zijn interesse in heraldiek ontwierp hij spontaan een nieuw, fris logo voor onze vereniging en legde dit voor aan het bestuur. De reactie was enthousiast.

Dit enthousiasme resulteerde in het besluit om dit nieuwe logo als ons eigen merk te omarmen, met de intentie om onze vereniging breder bekend te maken via verschillende communicatiekanalen. Door ons te identificeren met een herkenbaar merk, hopen we eenheid en samenhang uit te stralen en zo de betrokkenheid van geïnteresseerden te vergroten.

Tegelijkertijd blijven we waakzaam om niet te vervallen in een te commerciële benadering. Ons merk mag niet worden gezien als een louter marketinginstrument, maar eerder als een symbool van onze gedeelde waarden en toewijding aan het erfgoed van Hoboken. Het is van essentieel belang dat ons merk trouw blijft aan onze missie om het verleden te koesteren en te delen, zonder afbreuk te doen aan de integriteit van ons erfgoed.

Daarom is het cruciaal om te onthouden dat een merk niet alleen draait om hoe we het presenteren, maar vooral om hoe anderen het ervaren en interpreteren. Het symboliseert onze verbondenheid met de geschiedenis en het erfgoed van onze gemeenschap, en we hopen dat het kan dienen als een krachtig middel om onze passie en toewijding over te brengen naar een breder publiek.

In de komende maanden zult u ons nieuwe logo steeds vaker tegenkomen. Hier is alvast een eerste blik op het resultaat, met dank aan Thomas voor zijn uitstekende werk.

Veel leesplezier!

¹ Marty Neumeier (°10-10-1947) is een Amerikaans auteur en spreker die schrijft over merk, design, innovatie en creativiteit. Hij is momenteel directeur van CEO Branding voor *Liquid Agency*, een branding-bureau in San Jose, Californië.

De start van het Buitengewoon Onderwijs te Hoboken

Fons MORREEL

In 1964 werd er onder impuls van de heer Roger Heirman in onze gemeente gestart met een school voor Buitengewoon Lager Onderwijs. Deze nieuwe school werd gevestigd in het oude schoolgebouw in de Maalbootstraat. Roger Heirman was in 1950 afgestudeerd als onderwijzer aan de Stedelijke Normaalschool van Antwerpen. Hij had zich verder bekwaamd tot logopedist. In 1962 werd hij door de gemeente Hoboken aangesteld als pedagogisch adviseur. Hij wilde in onze gemeente zoveel mogelijk dingen introduceren die al voorzien waren in het Stedelijk Onderwijs van Antwerpen. Daar waren al een aantal scholen voor Buitengewoon Onderwijs. De dichtsbijzijnde was die in de Jan Van Rijswijcklaan, ergens waar nu het Bouwcentrum gelegen is. In 1964 was de directeur daarvan de heer Paeshuys, een generatiegenoot van de heer Heirman. Roger zelf werd de eerste directeur van de nieuw opgerichte school. Voor onze gemeente was dat iets nieuws, maar de belangstelling voor het onderwijs aan kinderen met fysieke- en of verstandelijke handicaps bestond al langer.

Historiek

In het standaardwerk “Paedagogische Encyclopedie” onder redactie van J.E. Verheyen, professor pedagogie Universiteit Gent en R. Casimir, professor pedagogie Universiteit Leiden, uitgegeven in 1939 door uitgeverij De Sikkel, 2 dln, wordt er op p. 37 e.v. gesproken over ‘abnormalen’. Deze term wordt gedefinieerd als volgt: “abnormaal is het kind dat door een slepende lichamelijke en of geestelijke abnormale toestand aanzienlijke moeilijkheden bezorgen voor opvoeding en onderwijs. Over de problemen van lichamelijke aard wil ik het hier verder niet over hebben. Ik beperk mij tot de kinderen met psychische afwijkingen of stoornissen die een bijzondere pedagogische en didactische aanpak vergen. Voor de verschillende vormen van afwijking gebruikte men toen in de vakliteratuur de volgende benamingen.(1) De zwakzinnige is onbekwaam voor hogere verstandelijke verrichtingen, zoals het maken van abstractie, het oordelen door redenering, heeft geen creatief scheppend vermogen en kan zich niet aanpassen aan voor hem onbekende levensvoorwaarden. Kortom hij is gestoord op verstandig en gevoelsmatig gebied. Daaronder vallen drie categorieën: idioten, imbecielen en debielen. De idioten staan op de laagste trap der verstandelijke ontwikkeling. Zij reageren weinig of niet op prikkels, of ze reageren juist heel geweldig. In dat geval slaken zij kreten of gillen en brullen. Tot een eigenlijke ontwikkeling van de spraak komt het bij idioten niet. Sommigen zijn dus rustig haast passief, anderen onrustig, vertonen buien van woede en vernielzucht. Een zelfde handeling voortdurend herhalen is ook een symptoom.(2) Bij de imbecielen is het geheugen meestal voldoende om niet te ingewikkelde zaken te kunnen onthouden. Ze kunnen hun aandacht veel beter gefixeerd houden. Daarom is de ontwikkeling van rudimentair spraakgebruik mogelijk. Eenvoudig tellen lukt ook wel. Maar wegens hun oordeelszwakte zijn ze onbekwaam om een zelfstandig bestaan in de maatschappij te leiden. De derde categorie, de debielen, leunen het dichtst aan bij het normale. Hun geheugen en hun aandacht kunnen vrij goed functioneren. De spraak kan zich daarom behoorlijk ontwikkelen. Ze kunnen eenvoudige berekeningen leren uitvoeren, ze kunnen leren lezen en schrijven. Sommigen kunnen zelfs een tijd lang in de lagere klassen van het gewoon onderwijs mee les blijven volgen. De belangstelling voor de afwijking van het normale kwam op gang in de tweede helft van de 19de eeuw. Het waren dokters die hierin het voortouw namen.

De pioniers

Dr. Alfred Binet (°Nizza 1857-Meudan 1911) legde in 1878 het examen van Licentiaat in de Rechten af, maar hij pleitte nooit. Het was de opkomende psychologie die hem aantrok. In 1889 werd het eerste Psychologisch Laboratorium gesticht aan de Sorbonne. In 1894 werd Binet er bestuurder. In 1903 publiceerde hij een ophefmakend werk “Etude experimentale de l’ Intelligence”, dat uitpakte met de intelligentieschaal. Hij had daarvoor een laboratorium ingericht in één van de volksscholen van Parijs. Hij bestudeerde daar samen met Théodore Simon de aanleg van de kinderen. Hij gebruikte hiervoor een aantal tests. In de psychologie en de pedagogie is een test een gestandaardiseerd en geijkt procedé om iemands individuele geaardheid, zijn verworven kennis of vaardigheid, of zijn bereikt ontwikkelingspeil te bepalen. Een test heeft dus een uitgesproken praktisch karakter. Het was Binet die zorgde voor een maatstaf: de Binet-Simon-schaal. Aan de hand daarvan kon worden bepaald of een kind op het gebied van de schoolse ontwikkeling voor of achter liep op zijn leeftijd. Die schaal werd kort daarna al gebruikt in de U.S.A.. Het was de Amerikaan Henry Goddard die op basis van deze Franse test het begrip IQ ontwikkelde, de intelligentie coëfficiënt. Bepaalde grenzen, uitgedrukt in een cijfer, corresponderen dan met de verstandelijke begaafdheid van het kind. De verstandelijke leeftijd werd hiervoor gedeeld door de chronologische leeftijd.(3) Vanaf nu zien we de interesse voor het zwakbegaafde kind overal toenemen. Maria Montessori (°Chiaravalle 31.8.1870-Noorderwijk 6.5.1952) was een Italiaanse arts. In 1896 promoveerde zij als eerste vrouwelijke dokter in haar land. Zij werd assistente aan de Psychiatrische Universitaire Kliniek te Rome waar ze zich specialiseerde in de psychiatrie en nerveuze kinderziekten. Ze wordt later door Minister Bacelli belast met de opleiding van leerkrachten voor het onderwijs aan zwakzinnigen. Hiervoor wordt een nieuwe normaalschool met oefenschool opgericht de “Scuola Magistrale Ortofrenica”, waarvan zij de bestuurster werd. Ze bereikt verrassende resultaten in de oefenschool. Daarna richt ze haar aandacht op de normale kinderen. Ze werkt haar ideeën verder uit in de “Casa dei Bambini”, een kindertehuis in een arbeiderswijk in Rome. Daar werden de grondslagen gelegd voor de Montessori-Methode. Later emigreert Maria naar Nederland. Daar vinden haar opvattingen veel bijval zodat er meerdere Montessorischolen worden opgericht. In België oogst ze minder succes. Wel worden haar materialen gebruikt in de Fröbelscholen o.a. om de motoriek van de kleuters te ontwikkelen. Haar naam komt wel voor op de achterkant van de schoolrapporten van het Gemeentelijk Onderwijs. Haar naam werd verbonden aan de Kindertuin van de Maalbootstraat, 17.(4) In België waren het Hilaire Deman (°Moorslede 1 juni 1894) en Alfons De Saeger (°Helferingen 3 juli 1888) die zorgden voor de aanpassing van de Binet-Simon- test. Beide heren waren als onderwijzer afgestudeerd, maar hadden zich verder bekwaamd. Hilaire werd Licentiaat in de Pedagogische Wetenschappen aan de Vrije Universiteit te Brussel, in 1927. In 1924 werd hij inspecteur Lager Onderwijs. Alfons studeerde eveneens in 1926 af als Licentiaat Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit te Leuven. Er bestond nog geen betrouwbare proefondervindelijke testenreeks voor Vlaamse kinderen. Het was hun verdienste de Metrische Schaal van Binet-Simon, na grondig voorafgaandelijk onderzoek, te hebben gewijzigd en bruikbaar gemaakt voor de intellectuele begaafdheid van Vlaams sprekende kinderen. Professor Dr. Jean Demoor (°Etterbeek 25 april 1867) werd eerst onderwijzer en later doctoreerde hij in de Natuurlijke Wetenschappen en in de geneeskunde. Daarna werd hij professor in de Psychologie aan de Hoge School te Brussel. Hij was de pionier op het gebied van de zorg voor de abnormale kinderen. In 1895 onderzocht hij het probleem van hun opvoeding. Hij maakte een onderscheid in pedagogisch- achterlijken en medisch-achterlijken. Dankzij zijn rapport opende de stad Brussel in 1897 de eerste School voor bijzonder Onderwijs. Demoor was in 1901 de stichter van de “Vereniging tot bescherming der abnormale kinderen”. Een andere Belgische pionier was Professor Dr. Ovide Decroly (°Ronse 23 juli 1871-Brussel 9 september 1932).Hij was als arts afgestudeerd aan de Universiteit van Gent. Hij studeerde verder aan de Universiteiten van Berlijn en Parijs. Onder invloed van collega Professor Demoor stichtte hij in 1901 zijn Instituut voor bijzonder Onderwijs aan achterblijvers en abnormalen. Hiermee begon zijn psychopedagogische carrière. Het succes van zijn nieuwe opvoedingsmethode was van die aard dat van verschillende zijden werd

aangedrongen om deze principes ook toe te passen bij de opvoeding van normale kinderen. Zo ontstond in 1907 zijn “Ecole de l’Ermitage” door hem zelf “Ecole pour la vie” gedoopt. Als pedagoog was hij begonnen bij het abnormale kind, maar hij had ook aandacht voor het normale kind, ja zelfs voor het hoogbegaafde kind.(5) Hij was lid van het Fonds der Meestbegaafden. Decroly gaf tevens les aan de cursisten van de Provinciale-normaalcursussen voor Buitengewoon Onderwijs. Hij was de bezieler van “de nieuwe-school-beweging”. Het nieuwe rijksleerplan “Leerplan en Leidraad” van 1936 nam veel van zijn ideeën op als uitgangspunt.

Ondertussen in Antwerpen:

Voor Antwerpen is het ook een arts die het voortouw nam bij het nader bekijken van de ontwikkeling van de schoolgaande jeugd. Dr. Victor Desguin (°Mariembourg 30 januari 1838-Antwerpen 8 juli 1919) werd in 1878 gemeenteraadslid in Antwerpen. Lang voor de wettelijke regeling van het medisch toezicht in de scholen, slaagde hij erin dit onderwerp op de agenda te plaatsen van de Commissie van Onderwijs. Hij stelde Brussel als voorbeeld, waar sedert 1894 het toezicht op de gezondheid van de leerlingen in de scholen op vaste basis was geregeld. Toen hij in 1882 schepen van onderwijs werd, kon hij dit medisch toezicht realiseren. Het was een begin en voor zijn tijd een lofwaardig initiatief. Er werden vier geneesheren belast met deze taak. Zij moesten toekijken op de hygiëne en mochten zelfs kinderen behandelen die aan bepaalde ziekten leden. Er werd dus ook preventief gehandeld om besmettelijke ziekten te voorkomen. In dat verband is zeker de volgende anekdote van belang omdat Hoboken er bij betrokken was. In 1886 had Dr. Coen van Hoboken in een schrijven gericht aan de provinciale geneeskundige commissie, de aandacht gevestigd op het feit dat hij onder zijn klanten verschillende gevallen van pokken had aangetroffen. Onder deze patiënten ook een meisje dat school liep op het Kiel in de Antwerpse Gemeenteschool. Dit meisje zou haar twee zusjes en haar vader hebben besmet. Dr. Coen en het Gemeentebestuur van Hoboken kregen veel lof van Raadsheer De Winter voor hun gezondheidsvoorzorgen en -maatregelen en het melden van dit voorval.(6) Het College van Antwerpen werd hierover ondervraagd. Schepen van Onderwijs Allewaert kon de aantijging gemakkelijke pareren. Ik citeer wat hij zei: “Op het Kiel zijn er twee meisjesscholen: één in de Abdijstraat en één gevestigd in de gewezen St.-Michielsabdij. Het bedoelde kind bezocht de tweede, bij de nonnen, die het zonder bewijs van inenting tegen de koepokken aangenomen hadden; in de gemeentescholen werd dit bewijs immers geëist, krachtens de wetgeving van 1884. De blaam die men het Gemeentebestuur van Antwerpen wilde geven, kwam aldus aan een verkeerd adres. Men had geen lessen te aanvaarden van Hoboken. Schepen Desguin richtte verscheidene nieuwe scholen op.(7) Een volgende stap was de inrichting van het onderwijs voor achterlijke kinderen. Een groot centrum als Antwerpen telde tussen de schoolgaande kinderen een vrij aanzienlijk aantal leerlingen, die ofwel fysiologisch of pedagogisch achterlijk zijn. Die werden tot dan toe nalatig behandeld. In navolging van Amsterdam, Rotterdam en Brussel werd er op 1 november 1899 een bijzondere school opgericht voor geesteszwakken of, zoals het officieel genoemd werd, ‘lastig lerende kinderen’. De naam achterlijke kinderen werd met opzet vermeden: men noemde de instelling ‘school voor bijzonder onderwijs’. De vrijgekomen lokalen in de Beroepsschool voor Meisjes in de Zwartzustersstraat werden ervoor beschikbaar gesteld. De leiding werd toevertrouwd aan bestuurder H. De Laet. De onderwijzers Alfons Christiaans, G. De Meulenmeester, Jan J. Jaecks, T. Schenck en H. Van Deun gaven er les. Er waren vijf klassen. Deze nieuwe Jongensschool Nr. 21, kreeg later de naam “School Victor Desguin”. Dr. De Ley, die ook in het Algemeen Paedologisch Gezelschap een rol had gespeeld, werd als geneesheer verbonden aan deze school.(8) Tot daar voor de jongens. Aan de meisjes werd nog niet gedacht! Ook hier was het weer een arts, met name Dr. Gunzburg, die hierbij het voortouw nam. In 1906 hield hij een pleidooi in de A.P.G. voor de oprichting van een soortgelijke school voor achterlijke meisjes. Het Gemeentebestuur was het idee gunstig gezind en op 1 mei 1907 werden er in de Meisjesschool nr. 1, Bogaerdstraat, drie klassen voor bijzonder onderwijs voor meisjes ingericht. De dames C. Boonroy, Mertens en Van de Werke werden aangesteld als onderwijzeressen.

De selectie van de leerlingen:

Het beginnend experimenteel psychologisch onderzoek in het officieel onderwijs te Antwerpen was in handen van Dr. Medard, C. Schuyten. In 1894 was hij als onderwijzer afgestudeerd in de pas opgerichte Stedelijke Normaalschool. Door zelfstudie behaalde hij met grote onderscheiding het diploma van doctor in de natuurlijke wetenschappen, afdeling scheikunde. Het volgende jaar begon hij met instemming van Dr. Desguin, zijn psycho-fysiche proefnemingen. Zijn onderzoek beperkte zich voorlopig tot het observeren van de aandacht bij de leerlingen. De belangstelling voor zijn werk nam toe en op 25 januari 1902 werd het Algemeen Paedagogisch Gezelschap gesticht. De studie van het kind werd aangemoedigd. In 1911 werd er te Brussel het Eerste Internationaal Paedagogisch Congres gehouden. Van 12 tot 18 augustus kwam al wie naam had gemaakt in de kinderstudie in Europa en daarbuiten een thesis verdedigen. De congresleden brachten op 14 augustus een bezoek aan het Paedagogisch Laboratorium van Dr. Schuyten. De oorlogsjaren brachten de paedagogie echter een dodelijke slag toe. Ook letterlijk, want de oudste zoon van Dr. Schuyten sneuvelde als soldaat en zijn andere zoon werd zwaar gekwetst. Medard was hierdoor zozeer van slag dat hij via spiritisme contact zocht met zijn gestorven zoon. Vanaf dan werd hij meer bekeken als 'charlatan'. Maar in de beginjaren van het bestaan van de scholen voor buitengewoon onderwijs speelde Dr. Schuyten wel een rol. Aanvankelijk werden de leerlingen 'gerekruteerd' door een commissie bestaande uit twee geneesheren en de bestuurder van de paedagogische dienst, zijnde Dr. Schuyten. Zij kregen de opdracht te onderzoeken welke leerlingen van de gewone lagere jongensscholen in de nieuwe instelling thuishoorden. Een 115 gevallen kwamen in aanmerking, waarvan er tachtig werden opgenomen als leerling. Per klas waren er nooit meer dan twintig kinderen. Later ging het anders: de schoolhoofden of de ouders bevelen de leerlingen aan. De bestuurder en de geneesheer van de school voor bijzonder onderwijs doen dan een geneeskundig-pedagogisch onderzoek en leggen de basis van het dossier. Dit dossier werd dan regelmatig aangevuld met de bevindingen door de lesgevers. Jan J. Jaecks, die in 1912 H. De Laet had opgevolgd als bestuurder van de instelling voor jongens, had zich met de jaren zowel door studie als door de praktijk, in het vraagstuk van de opvoeding van de abnormale jeugd gespecialiseerd. Hij had de gebreken (kinderziekten zouden wij nu zeggen) van de aanpak opgemerkt, maar ze niet kunnen verhelpen door het uitbreken van WO I. Na zijn vertrek in 1919 kon hij zijn gefundeerde kritiek uiten. Naar zijn oordeel had men bij de aanvang een dwaling begaan door alle afwijkende kinderen in één zelfde inrichting te plaatsen, zowel de opvoedbare als de wezenlijke abnormalen en de tuchtlozen. Daardoor werd het succes van de school ten eerste belemmerd.(9) Het vertrouwen en de sympathie van de ouders werd er door geschokt. Slechts in de hoogste nood stuurden zij hun kinderen naar de school voor bijzonder onderwijs. Jan Jaecks stelde de volgende aanpassing voor: In de verschillende wijken zou in één van de scholen drie klassen moeten afgezonderd worden, één in elke graad van de lagere school. Daar moest een flink geschoolde leerkracht zich ontfemen over de intellectueel zwakker begaafden.(10) In 1922 bracht men School V. Desguin over naar de houten paviljoenen van de Jan Van Rijswijcklaan. Die gebouwen hadden dienst gedaan tijdens de VIIe Olympiade bij de zwemcompetitie in de toenmalige vestingen. Toen in 1964 werd gestart met een school voor buitengewoon onderwijs, werden die gebouwen nog altijd gebruikt als vestigingsplaats voor één van de Stedelijke Lagere Scholen voor Buitengewoon Onderwijs.(11)

Terug naar Hoboken

Wie de historiek heeft gelezen, weet nu dat Hoboken ver achterop hinkte bij de opvang van haar leerlingen met een handicap, zowel fysiek als mentaal. Het is de verdienste van Roger Heirman dat hij in 1964 het gemeentebestuur heeft kunnen overtuigen om een school op te richten voor de leerlingen met een licht mentale achterstand.(12) Hij mocht zijn voorstel zelf uitwerken en werd de eerste directeur van deze nieuwe school. Dat werd een hele uitdaging, want er was niemand van de vastbenoemde leerkrachten uit het lagere onderwijs bereid om in dit project in te stappen. Hij moest tevreden zijn met allemaal pas afgestudeerde onderwijzers en onderwijzeressen. Er was één

uitzondering en dat was de kleuterjuf: Vivian De Wilde had al een jaar ‘ervaring’. Zij was van Hoboken en stond in voor de jongste kinderen: kleuters die nog niet schoolrijp waren.(13) Haar klaslokaal lag op het gelijkvloers vlak naast de lokalen van het ‘Kinderheil’. Zij huwde kort daarop met Frank Gijsbrechts, die ook onderwijzer was in de Gemeentelijke Jongensschool in de Steynstraat.(14) Deze voorbereidende klas werd enkele jaren later afgeschaft. Uiteindelijk eindigde Vivian haar carrière in de kleuterschool van de in opbouw zijnde school in Polderstad. Mijn broer François was toen directeur van de Stedelijke Basisschool in de Maalbootstraat. De kleuterklassen in Polderstad vielen onder zijn bevoegdheid. Nicole Ertveld was pas afgestudeerd aan de Stedelijke Normaalschool van Antwerpen in de Pezzalozzistraat.(15) Zij moest zorgen voor de initiatie van het aanvankelijk leren lezen en rekenen. Zij huwde met Walter Janssens, die een jaar daarvoor was afgestudeerd als onderwijzer aan dezelfde S.N.A. van de Pestalozzistraat. Hij gaf jarenlang les in het 6de leerjaar in de Gemeentelijke- en latere Stedelijke Basisschool van de Jules Baeckelmanslaan. Walter sloot zijn carrière af als kantonnaal inspecteur lager onderwijs. Sonja Van Pol kwam ook uit de S.N.A. maar die van de Lange Gasthuisstraat. Zij werd echter al na een week geweerd uit de school. Alhoewel de kinderen van haar klas nog zeer jong waren, kon deze juf geen tucht houden. Diane Goossens werd haar vervangster. Zij was een klasgenote van Sonja geweest. Al van bij het begin konden wij zien dat deze nieuwe collega van aanpakken wist.(16) Diane woonde in de Smedenstraat 35 te Wilrijk (Valaar). Omdat dit adres op de route van mijn bustoer lag, en ik vlak in de buurt twee leerlingen moest ophalen, pikte ik haar mee op. (17) Hierdoor leerden wij elkaar vlug beter kennen. Die regeling was ook handig: het gebeurde wel eens dat ik een kind, dat niet op tijd klaar stond, mee moest gaan klaar maken voor het vertrek! Diane kon dan toezicht houden op de kinderen die al op de bus zaten. Het leerprogramma van haar klas sloot aan bij dat van Nicole. Alfons Morreel: ik was afgestudeerd aan de S.N.A van de Pestalozzistraat. Ik kon beginnen in het Stedelijk Onderwijs als onderwijzer in een School voor Buitengewoon Lager Onderwijs in Zandvliet.(18) Maar toen ik een plaats kreeg aangeboden in Hoboken, verkoos ik een school in mijn eigen gemeente. Schepen Lemmens had voordien al wel die mogelijkheid aangeboden aan Luc De Jongh en Corneel Thijs die waren uitgekomen in Lier. Luc studeerde af in de afdeling economie, Corneel in de afdeling Latijn-Wetenschappen. Maar die wilden liever les geven in het gewoon onderwijs. Zij begonnen hun carrière daarom in een Gemeentelijke Lagere School te Hemiksem.(19) De kinderen die bij mij in de klas zaten konden al wel lezen en schrijven. Ze hadden het rekenen al wat onder de knie. Maar ze konden het tempo van het gewone onderwijs niet aan. Ze hadden minstens één jaar achterstand opgelopen voor taal of rekenen, één van de basisvakken. Jan Tersago die ook van de R.N.S van Lier kwam, wilde wel beginnen in het buitengewoon onderwijs. Hij was als onderwijzer afgestudeerd in de afdeling Economie. Bij hem zaten leerlingen die al wat ouder waren, maar daarom niet minder problemen hadden met de leerstof. Hierover meer als ik de didactische aanpak binnen de school behandel. Jan kreeg als bijtaak een middagstudie toegewezen. Willy Mariën was een vriend van Jan. Beiden waren rasechte Hobokenaars. Willy zat in Lier wel in een andere afdeling: de Moderne Wetenschappen. Hij mocht de hoogste klas doen. Met de kleuterklas erbij waren er in dat beginjaar dus zes klassen. Bij de oudste leerlingen was tucht houden een aandachtspunt. Wel, bij meester Mariën moest je in de pas lopen! Hij had ook een bustoer als bijtaak.(20) Ida Warmoes was aangesteld als logopediste. Zij was geen leerkracht en werkte ook niet fulltime in de school. Haar inbreng was echter belangrijk omdat verschillende leerlingen een ‘spraakgebrek’ hadden. Dat was allicht één van de redenen voor hun achterstand op het gebied van de taalvaardigheid. Verder kregen de leerlingen zoals in de gewone lagere scholen twee lessen godsdienst/moraal. Het turnen gaven de leerkrachten wel zelf.

De leerlingen:

Om redenen van de privacy kan ik hier niet over individuele gevallen uitweiden. Maar het volgende is wel van belang. Onze leerlingen kwamen dus niet alleen uit alle wijken van onze gemeente maar ook vanuit de buurgemeenten. Er werden zelfs kinderen opgenomen uit Minderhout. Dat kwam omdat

Roger Heirman in die Kempense gemeente een buitenverblijf had. Hij was daar bevriend geraakt met de gemeentesecretaris. Die zijn dochtertje was zwak begaafd. Daarom had hij voorgesteld om een aantal kinderen van daar les te laten volgen in onze school. Die leerlingen werden per taxi naar hier gebracht. De kosten voor dat vervoer waren natuurlijk ten laste van de gemeente Minderhout. Het was een feit dat er ook meerdere kinderen uit eenzelfde familie bij ons zaten. Zoals gezegd waren er vijf lagere klassen. Maar dat waren geen leerjaren! In elke klas zaten leerlingen van verschillende leeftijd. Ze waren ingedeeld volgens hun schools niveau. In de mate van het mogelijke was er dus gestreefd naar een zekere homogene groepering. Het aantal kinderen per groep was beperkt. Het varieerde van 12 tot 15 leerlingen per klas. Met de kleuters erbij zaten er 91 leerlingen, waarvan 61 uit onze gemeente.

De pedagogisch-didactische aanpak:

De pedagogisch-didactische aanpak moest natuurlijk anders zijn dan in het gewone onderwijs. Waarin verschilde die dan in het bijzonder onderwijs? Het kleinere aantal leerlingen zorgde ervoor dat er meer plaats was in het klaslokaal. De opstelling van het meubilair kon daarom herschikt worden. De tafels voor de leerlingen werden per twee of drie gegroepeerd. Zo konden leerlingen van hetzelfde niveau bij elkaar worden gezet. Er werd een aangepast leertraject aangeboden. Men begon met differentiatie. Voor rekenen werden er fiches gemaakt in opklimmende moeilijkheidsgraad. Zo kon elk kind individueel een taak krijgen op zijn niveau. Dat zorgde ervoor dat de succeservaring toenam en het zelfvertrouwen groeide: "Kijk ik kan wel al iets!" Voor aanvankelijk lezen hanteerde men de leesmethode van Vermeulen, die was toen hoofdinspecteur lager onderwijs. Daarbij werd het spelelement aangewend: dominospelletjes (associëren van een prentje en het erbij passende woord erbij leggen, waarnaast het volgende prentje stond), letterdozen waarmee wisselrijtjes konden worden gemaakt (met dat als basis kon het kind dan door er een letter voor te plaatsen woorden vormen: kat, mat, dat, gat, lat, rat, vat, wat). Er werd geëxperimenteerd met klas doorbrekend onderricht. Sommige leerlingen veranderden voor rekenen van klas en gingen les volgen in een groep die beter aansloot bij hun niveau. Voor handwerk en handenarbeid werden de leerlingen ook anders gegroepeerd. De meisjes kregen dan les van de juffen en de jongens van de meesters. Maar om de leerlingen beter te leren kennen, werden de oudere kinderen toegewezen aan de collega's van een lagere groep en omgekeerd. Veel van dat nieuwe lesmateriaal moest zelf ontworpen en gemaakt worden. Dat kon, omdat er toen nog op zaterdagvoormiddag les werd gegeven. Wij waren de zaterdagvoormiddag kind vrij. De bussen reden dan niet. In de plaats kwamen wij naar school om die nieuwe leermiddelen te maken. We hebben veel getekend, geknipt, geplakt en geplastificeerd. Door die samenwerking deden wij onbewust aan teambuilding. Die collegiale band werd nog versterkt omdat wij verplicht waren een extra cursus te volgen om te kunnen benoemd worden in het bijzonder onderwijs. Deze opleiding was pas in september 1962 voor het eerst ingericht. Door de uitbreiding van het buitengewoon onderwijs was er nood aan een speciale opleiding voor de leerkrachten die er

werden voor aangesteld. Die 2-jarige cursus ging door in een lokaal van de S.N.S. van Antwerpen, in de Pestalozzistraat. Twee avonden per week zaten wij daar om ons te bekwamen in de theorie en de praktijk van het lesgeven aan zwakbegaafde kinderen. Als lesgevers hadden wij er o.a. Wim Theuns, mijn leraar pedagogie van de S.N.S. Antwerpen, die tevens de directeur was van die avondschool, en Maria Boers, inspectrice kleuteronderwijs van het Stedelijk Onderwijs Antwerpen. Aan het behalen van dit getuigschrift was een toeslag van de wedde verbonden. Het bekwaamheidsgetuigschrift was door het rijk erkend. Als leerkracht probeerden wij de leerstof zoveel mogelijk praktijkgericht te houden. Daarom gingen wij ook naar buiten om het geleerde te laten toepassen. We gingen naar de markt en naar de winkel om met geld te leren omgaan of te leren hoe een balans werkt. Dat noemt men nu extra muros activiteiten. Zoals in het gewoon onderwijs was er voor sommige klassen een bezoek voorzien aan de Zoo.

Voor de leerkrachten van de scholen voor buitengewoon onderwijs werden er aparte conferenties ingericht. Die vonden iedere keer plaats in een andere school van het kanton. Zo was er een studiedag in de School voor Buitengewoon Onderwijs in Mechelen. De directeur van die school was de heer Van Laethem, een oudere broer van Rita Van Laethem, die een collega van ons was. Zij werd later mijn collega in de school van de Oudestraat en stond in de Stedelijke Basisschool van de Steynstraat toen ik er directeur werd. Onze loopbaan liep dus meerdere keren samen. Naast die speciale conferenties, woonden wij ook nog andere voordrachten bij die voor ons interessant waren. Zo was er in Gent een ontmoeting met de orthopedagoge Wilhelmina Bladergroen. Bij haar toespraak legde zij de klemtoon op het belang van een goede motorische en ruimtelijke ontwikkeling. Een gevleugelde uitspraak van haar was: "Een kind heeft niet alleen zorg, maar vooral stimulans tot activiteit". Dat moet ons niet verwonderen, want ze begon haar carrière als gymlerares. Zij was ervan overtuigd dat een kind al spelende kon leren. Na haar lezing pasten wij haar ideeën toe. Zo koppelden wij relatieve ruimtelijke begrippen zoals hoog/laag, voor/achter, onder en boven aan door ze daadwerkelijk te laten

ervaren. Dit kon gemakkelijk worden toegepast in de les turnen die we zelf gaven. We gaven opdrachten als: ga voor X staan, ga ver(der) achteruit, maak je klein,... Zo kregen die abstracte begrippen een concrete invulling.(21) Natuurlijk kregen wij ook inspectie. Leopold Vermeiren was toen onze kantonnale inspecteur. Nadat we het getuigschrift van leerkracht buitengewoon onderwijs hadden behaald, moesten wij een eed afleggen in handen van deze inspecteur. Pas dan konden wij worden benoemd als onderwijzer(es).(22) Onze nieuwe school werd ook gevolgd door hoofdinspecteur Vermeulen. Hij was benieuwd of onze werking goede resultaten opleverde. Op een keer was hij weer eens op bezoek toen één van de leerlingen van de klas van Willy Mariën een ‘kuur’ had. Willy had juist assistentie gekregen van collega Jan om de jongen in bedwang te houden op de gang. De heer Vermeulen werd toen geconfronteerd met een toestand, die weliswaar uitzonderlijk was, maar toch deel uitmaakte van de realiteit. De betrokken leerling was bekend voor zijn agressie. Het huiselijk milieu hielp niet mee om dat probleem te beheersen. Het was de zoon van een cafébaas in Hoboken. Van zijn ouders had hij toen al een luchtkarabijn gekregen voor zijn verjaardag! Een drietal andere kinderen kwamen ook uit en beruchte Hobokense familie. Ondanks mijn voornemen om geen namen te noemen, zet ik mijn scrupules opzij : het was de familie Van den Brande. Die woonde in een soort familiale commune, wij noch zijzelf, wisten van wie de kinderen eigenlijk waren, van vader, de oom of van opa. Aan het einde van dit eerste werkingsjaar, organiseerden wij tijdens een weekend een Open Deur dag. De ouders en andere belangstellenden mochten onze school bezoeken. Natuurlijk zagen zij de leerlingen niet aan het werk, maar ze konden wel zien dat wij andere materialen gebruikten. Zo nodig gaven wij ook uitleg bij de uitgestalde leermiddelen. Belangrijk voor de uitstraling van onze school waren de oudercontacten. Voor de ouders was het een stap in het onbekende geweest toen ze hun kinderen naar deze bijzondere school lieten gaan. De contacten op school verliepen zoals gebruikelijk. Maar voor het oudercontact van de kinderen uit Minderhout moesten wij zelf naar die gemeente rijden. Dat gebeurde met de eigen auto’s. De verloofden of echtgenoten gingen mee. Het oudercontact vond plaats in lokalen van het gemeentehuis van Minderhout. Na de bespreking met de ouders gingen wij met zijn allen ergens eten in een restaurant. Daarna gingen wij nog verder uit. Dat eerste jaar was wel een belevenis! Blijkbaar vonden de ouders dat we goed werk leverden, want het jaar daarop moesten er al klassen worden bijgemaakt. Nu volgden er al 139 leerlingen lager onderwijs en in de kleuterafdeling zaten 30 kleuters.

De volgende jaren:

Meer klassen betekende dat wij twee lokalen inpalmden van de aanpalende kleuterafdeling van de Gemeentelijke Basisschool van de Maalbootstraat. Er kwamen vijf nieuwe collega’s bij. Weer vier jonge pas afgestudeerde leerkrachten en één ervarener kleuterleidster. Arlette Bouduin was in de S.N.S. Antwerpen een klasgenote geweest van Diane. Jos Mees kwam van de S.N.S. Antwerpen. Hij was er mijn klasgenoot geweest, maar werd door de leraar Nederlands in het laatste jaar gebuisd wegens een dt-fout. Jos zou later, toen hij les gaf in het 6de leerjaar van de gewone lagere school, zelf altijd heel streng zijn op het gebied van de correcte spelling. Richard Ravyts kwam dan weer van Lier. Hij was gediplomeerd in de afdeling Wetenschappen B. Hij deed aan jiu-jitsu op competitief niveau. Dat betekende dat hij soms kwetsuren opliep en moest worden vervangen. Op latere leeftijd zouden zijn gekneusde voeten de gevolgen van die activiteit moeten bekopen. Monique Smidts promoveerde aan de S.N.S. van Antwerpen. Ik kende haar nog van vroeger: zij was één van de meisjes waar ik bevriend mee was geweest toen ik mee was met het OVO-kamp in de Ardennen.(23) Monique kon goed piano spelen. Dat was een aanwinst voor de school. Edmond Emmerechts kwam ook van de R.N.S. te Lier. Hij had de richting Economie gevolgd. Hij verving Willy Mariën, die zijn legerdienst deed. Edmond zou een jaar later al overstappen naar het bankwezen. Rita Van Laethem, werd bereid gevonden om Viviane bij te staan als kleuterjuf. Zoals reeds vermeld, was haar broer directeur van een B.O.-school in Mechelen. Zij had dus enige affiniteit met het buitengewoon onderwijs. Het lerarenkorps was nu wel groter geworden, maar de kameraadschap bleef in stand. De collega’s die werkzaam bleven in het onderwijs van Hoboken, zouden altijd vrienden blijven.(24)

Toen de school goed en wel na twee schooljaren op de sporen zat, werd Roger Heirman de eerste Gemeentelijke Inspecteur van Onderwijs in Hoboken. Jan Gevers werd d.d. directeur. Maar na enige maanden nam hij vrijwillig ontslag om terug te keren naar zijn vorige werkplek: het 5de leerjaar in de Gemeentelijke Lagere School van de Maalbootstraat.(25) Hij werd opgevolgd door Lode Oris. Lode was afgestudeerd aan de S.N.S. Antwerpen in 1954. Ik had dat jaar nog eventjes bij hem in de klas gezeten. Dat was in het 4de leerjaar in de Onderwijzerstraat. Maar de klas werd even later overgenomen door Charles Logman. De laatste jaren voor zijn aanstelling als directeur in het B.O., had hij een aantal jaren moraal gegeven in het Gemeentelijk Lager Onderwijs. Lode zou directeur blijven tot na de fusie.(26) Onze school voor Buitengewoon Onderwijs werd weldra het slachtoffer van haar eigen succes. De financiële last werd te groot. Daarom besloot het Gemeentebestuur, op voorstel van schepenen Joz. Wijninckx, de school te herstructureren. De ouders van de kinderen van buiten de gemeente kregen een brief toegestuurd waarin werd meegedeeld dat vanaf het schooljaar 1968-1969 er geen kinderen meer werden ingeschreven van buiten het grondgebied van Hoboken. Dat betekende een inkrimping van het personeel. De lagere afdeling werd gereduceerd tot zes klassen. Collega Emmerechts nam zelf ontslag, hij vond werk bij een bank. Ikzelf en Monique Smidts werden verplaatst naar het gewone lager onderwijs, maar wij kregen een nieuwe functie. Wij werden I.O.-leerkracht. Die functie bestond al in het Stedelijk Onderwijs Antwerpen. En, inspecteur Heirman was dit idee wel genegen. Om te vermijden dat er te vlug kinderen afvloeiden naar het buitengewoon onderwijs, moest er in de gewone school preventief worden gewerkt. Het individueel onderricht bestond erin dat een leerkracht de zwakkere leerlingen voor een korte tijd uit hun klas haalde om hun tekorten bij te werken. Dat kon individueel zijn of in kleine groepjes van leerlingen die eenzelfde leerstof minder beheersten. In de praktijk beperkte die aanpak zich tot de vakken taal en rekenen. De nadruk lag vooral op de werking met leerlingen tot het 4de leerjaar. De leerlingen die dan nog een te grote achterstand hadden, werden wel doorverwezen naar het buitengewoon onderwijs. Er werden nog drie andere leerkrachten aangesteld om I.O. te geven. Danielle Delvaux, Paul Dewinter en Arlette Bouduin.(27) We werden gehecht aan de scholen Oudestraat, Lambrechtstraat, Steynstraat, Maalbootstraat en Jules Baeckelmanslaan. Inspecteur Heirman hield van experimenten. Het schooljaar daarop werd ik gemuteerd naar de school van de Oudestraat. Mw. Callaye was er toen directrice. Ik werd er titularis van een zogenaamde brugklas. Een andere poging om leerlingen met een achterstand terug aansluiting te geven in het reguliere systeem. Het aantal leerlingen was zoals in het B.O. beperkt. In feite was het een soort B.O.-klas die verbonden was aan een lagere school. Een idee dat al door Jan J. Jaeckx was geopperd in het begin van de 20ste eeuw. Het volgende schooljaar werd ik weer aangezocht om een ander experiment te proberen. Dit keer verhuisde ik naar de school van de Jules Baeckelmanslaan waar René Rylandt dan directeur was. Nu had ik een 1ste graadsklas : daar zaten leerlingen in die al alleen het 1ste of het 1ste en het 2de hadden gedaan, maar niet geslaagd waren om de overgang naar het volgende leerjaar te kunnen maken. Het kwam erop neer dat de leerstof van het einde van het 1ste leerjaar werd herhaald om dan het programma van het 2de leerjaar op een aangepaste manier aan te bieden. Voor beide experimenten viel iets te zeggen, maar uiteindelijk bleek de I.O.-aanpak nog het efficiënts. Men bereikte er meer leerlingen mee. Wel kreeg die functie een andere naam: de aanpassingsklas. En de bijzondere leerkracht werd herdoopt tot taakleraar. Die 'titel' werd lang gehanteerd, maar later nog specialer gemaakt. Ik werd nu remedial teacher. Misschien zul je nu lachen, maar om die titel te mogen voeren, moest ik wel een tweejarig cursus Remedial Teaching gaan volgen aan het Hoger Instituut voor Readaptatie Wetenschappen in Mechelen. Ik moest daar wel mijn vrije middag van de woensdag voor opofferen! Ondertussen kreeg de collega die belast is met de opvang van de hier bedoelde leerlingen nog een andere benamingen: zorgleerkracht. En per 1 september 1978 werd Betty Cranshoff in de school van de Notelaarstraat aangesteld als A.N.-leerkracht. Zij moest de anderstalige nieuwkomers een taalbad geven om zo vlug mogelijk de schooltaal te snappen.(28)

De B.O.-school verhuisde driemaal :

Een eerste gedwongen verhuis drong zich op naar aanleiding van de lood-problematiek. In 1978 bleken de uitslagen van het veralgemeend bloedonderzoek van de schoolbevolking alarmerend. Ze wezen uit dat de kinderen, wonend in een strook van enkele honderden meter ten N.O. van de fabriek van Metallurgie Hoboken Overpelt, een te hoog loodgehalte in hun bloed hadden. De drie scholen in de wijk Moretusburg, de Vrije Basisschool , de Gemeentelijke Basisschool en de School voor Buitengewoon Onderwijs, moesten hygiënische maatregelen treffen. De stenen speelplaatsen werden bedekt met plastic matten. De speelplaatsen zelf werden elke dag nat gespoten om het giftige stof weg te spoelen. De kinderen moesten na de speeltijd hun handen wassen. In de gang werden er daarvoor extra wasbakken voorzien. Tijdens de grote vakantie werden er luchtkuren voorzien voor de getroffen kinderen. Die gingen door in Nieuwpoort, Blankenberge, St.-Idesbald, Heide-Kalmthout en Oostmalle. In totaal genoten 121 kinderen uit de wijk Moretusburg hiervan. Maar voor het nieuwe schooljaar moesten er drastischer maatregelen worden getroffen. Het College besloot dat de gemeentelijke kleuterschool van de Maalbootstraat zou worden overgebracht naar de kleuterschool van de P.H. Spaaklaan. Daar werden prefab noodklassen ingericht. De lagere school van de Maalbootstraat moest verhuizen naar de school van de Lambrechtstraat en mocht ook klassen inrichten in de leeszaal van de aanpalende bibliotheek. De gemeentelijke school voor buitengewoon onderwijs zou worden overgebracht naar de jeugdhherberg te Zoersel.(29) Dit betekende wel dat alle leerlingen elke schooldag met de bus naar daar moesten worden gebracht. Heen en weer was dat wel een lesuur minder, maar de gezondheid van de kinderen ging voor. De vervoerkosten werden volledig ten laste genomen door het Rijk. De leerlingen van de vrije kleuter- en lagere school van de Baron Sadoinestraat verhuisden naar lokalen in een vrije school in Kontich. De kosten voor dit vervoer nam het gemeentebestuur van Hoboken voor zijn rekening. Ondertussen had het College besloten besprekingen te voeren met de Vlaamse Jeugdhherbergcentrale over de eventuele inrichting van een “Openluchtschool” in de jeugdhherberg van Bokrijk. Die besprekingen kenden een gunstig resultaat. Vanaf januari tot en met juni 1979 werd de jeugdhherberg “De Roerdomp” hiervoor gebruikt. Gemiddeld 45 à 50 leerlingen per week konden hier genieten van gezonde lucht. Die kinderen werden vooral gerekruteerd uit de getroffen scholen van het gemeentelijk onderwijs. Vanaf september 1979 werd er verwisseld van locatie: nu werden er lokalen ingehuurd op het domein “Het Veen” te Brecht. Omdat de lokalen van de lagere school in de Lage weg waren vrij gekomen, werd die kans benut om de school voor buitengewoon onderwijs naar daar over te hevelen, ver weg van Moretusburg.(30) De derde verhuis gebeurde na de fusie. De school van Hoboken fusioneerde met de school van de Jan Van Rijswijcklaan, de Victor Desguinschool. Zij werden ondergebracht in een nieuw scholencomplex aan de Aug. Leyeweg. Nicole Ertveld en Diane Goossens waren de enige overgebleven leerkrachten van de oorspronkelijke ploeg die in 1964 was gestart in de nieuwe school voor buitengewoon onderwijs van Hoboken.

Voetnoten:

1. De benaming van de te onderscheiden vormen evolueerde in de tijd. Tegen de tijd dat de school voor buitengewoon onderwijs werd opgericht gebruikte men eerder licht mentaal gehandicapte en zwaar gehandicapte kinderen. Onze school was bedoeld om onderwijs te geven aan kinderen van de eerste categorie. In de jaren 1970 werden de scholen voor buitengewoon onderwijs ingedeeld volgens acht types. Voor wat het mentale betreft, waren er nu vier te onderscheiden groepen: type één licht mentale achterstand, type twee matige of ernstige mentale achterstand, type drie gedragsproblemen en/of emotionele problemen, type acht leerstoornissen. Ondertussen is er nog een categorie bijgekomen: type negen voor autisme.
2. Dat heb ik zelf als kind kunnen waarnemen. In 1951 zat ik in het eerste leerjaar bij Meester . De Bruyn. Dat was in de Gemeentelijke Jongensschool van de Onderwijzerstraat. Helemaal achteraan zat er een oudere jongen in mijn klas. Hij kon niet mee met de les en speelde

voortdurend met zijn ‘pietje’. Alhoewel hij in mijn buurt woonde, weet ik zijn naam niet meer. Hij speelde immers nooit mee op straat. Misschien omdat hij dan toch maar werd gepest.

3. Het was de Amerikaan Henry Goddard, die op basis van de Franse test het begrip IQ, intelligentiequotiënt, ontwikkelde. De term verwijst naar de berekeningswijze waarbij de verstandelijke leeftijd werd gedeeld door de chronologische leeftijd. Dit kwam van pas toen er in 1917 op korte termijn veel rekruten voor het Amerikaanse leger moesten worden geselecteerd. Men ontwierp aangepaste tests die groepsgewijs konden afgenomen worden.
4. Dit is de indeling van de IQ waarden: <20 diepe verstandelijke beperking, 20-35 ernstige verstandelijke beperking, 35-50 matige verstandelijke beperking, 50-70 lichte verstandelijke beperking, 70-85 benedengemiddeld/zwakbegaafd, 85-115 gemiddeld, tussen 115-120 bovengemiddeld, 121-130 begaafd en boven de 130 hoogbegaafd.
5. Maria Montessori ontwikkelde twee principes die nog altijd geldig zijn. Zij introduceerde het begrip “Gevoelige Perioden”. In de ontwikkeling van het jonge kind zijn er op zeker moment perioden waar het gemakkelijker is om een bepaalde kennis of kunde aan te leren. Zo is het bij het gemiddelde kind omstreeks het 6de levensjaar het moment om te leren lezen en met rekenen te beginnen. Het tweede idee dat zij voorstond was dat je de vaardigheden bij het jonge kind kunt stimuleren door het aanbieden van speciale materialen. Zij ontwikkelde de Montessori-leermiddelen. Enkele voorbeelden hiervan waren het leren rangschikken van objecten volgens grootte of lengte, of de juiste vorm leren inleggen in een schabloon. De ingang van de huidige Stedelijke Basisschool van de Steynstraat, situeert zich nu in de Montessoristraat. De andere Kindertuinen kregen eveneens namen van andere bekende pedagogen: Fröbel- Oudestraat, Jan Lighthart-Atlastraat en Pestalozzi-Eikenlei. Die namen vond je terug op de achterzijde van de schoolrapporten.
6. Toen ik naar de middelbare school ging, moest ik elk jaar een examen afleggen voor het bekomen van een studiebeurs. Die proeven gingen door in het Koninklijk Atheneum van Berchem. Er was een schriftelijke en een mondelinge proef. De heer Eraly, was toen directeur van de Lagere School in de Lambrechtstraat. Hij zat in de jury. Er hoorde ook een summier medisch onderzoek bij. Wie slaagde voor deze selectie proef kreeg een studiebeurs uit het Fonds der Meestbegaafden.
7. Dr. Coen was een militante katholiek. Het Antwerpse Gemeentebestuur was toen liberaal en
8. antiklerikaal. De vier aangestelde geneesheren van het medisch toezicht gingen op geregelde tijdstippen over tot wederinenting van de leerlingen. Men ging in Antwerpen dus veel verder dan voorgeschreven was
9. In 1911 werden er twee stedelijke lagere normaalscholen geopend. Voor jongens in de Zirkstraat en voor meisjes in de Lange Gasthuisstraat. Samen met Dr. Modest Terwagne, Voorzitter van de Antwerpse Provinciale Afdeling van de Belgische Bond tegen de Tuberculose, nam Dr. Desguin het initiatief voor de oprichting van een villa aan zee voor zwakke kinderen. In 1903 openden zij in Wenduine de villa Maritime, waar een 100-tal pre-tuberculose kinderen konden logeren. Op de eerste verdieping was er mogelijkheid om te rusten in open lucht. Dr. Terwagne werd de beheerder. Hij verbleef er wel alleen tijdens de zomermaanden.
10. Het katholieke Raadslid Coremans had reeds kritiek bij het voorstel van Dr. Desguin om een school voor bijzonder onderwijs op te richten. Ik citeer zijn tussenkomst: ”Hoe meer onnozelen gij bijeenbrengt, hoe minder verstandigen gij zult maken. “ Maar het Antwerpse Gemeentebestuur gaf als repliek dat het hier wel niet om ‘zotten’ ging maar om achterblijvers. Het voorstel werd daarop alsnog eenparig aangenomen, de stem van Coremans inbegrepen.
11. Hoe men moet omgaan met de zorg voor deze categorie leerlingen is tot op heden nog een onderwerp van discussie. Denk maar aan het recente M-decreet, waar het de bedoeling was zoveel mogelijk kinderen met een handicap op te vangen in het gewoon onderwijs: het zogenaamd inclusief onderwijs. Maar ook dit plan is mislukt. In het tijdschrift Knack, nr.20 van 18 mei 2022 p. 26-29 wordt er nog een artikel gewijd aan de ‘ambetante kinderen’: leerlingen met ADD, Attention Deficit Disorder of aandachtstekort, ADHD, Attention Deficit

Hyperactivity Disorder of aandachtstekort en hyperactiviteit. Het kenniscentrum ZitStil werkt rond deze problematiek. De aandacht voor het bijzondere kind blijft dus actueel.

12. Pas na de fusie van Antwerpen met de randgemeenten werd er een nieuw scholencomplex in gebruik genomen aan de August Leyeweg. Aan de straatkant lag de nieuwe Technische Beroepsschool, de vroegere school van den TIR. Daarachter waren er drie aparte gebouwen voor het buitengewoon onderwijs. Eén voor de leerlingen van type 1, een tweede voor die van type 8 en de derde voor de type 3-kinderen. Daarbij hoorden ook nog een polyvalente feestzaal en een openbaar zwembad. Daar kwamen ook leerlingen van andere scholen leren zwemmen. Zie ook voetnoot 1.
13. Dat was de beste tactiek: die leerlingen sluiten immers nog het nauwst aan bij de normaal begaafde leerlingen. Ze kunnen terecht in een gewoon schoolgebouw en vragen geen aangepast meubilair. En op dat ogenblik waren er klaslokalen vrij gekomen in de oude Gemeenteschool van de Maalbootstraat.
14. Het begrip schoolrijp stamt uit de psychologie. Er bestaan test die kunnen bepalen of een kleuter voldoende vaardigheden bezit om met goed gevolg het eerste leerjaar aan te vatten. Zo wordt er onderzocht of het kind voldoende taalvaardig is: bv. of het begripen als groter, kleiner, even groot gepast kan gebruiken; of het een hoeveelheid kan tellen, of de fijne motoriek (pincetgreep tussen duim en wijsvinger) voldoende ontwikkeld is om te leren schrijven, enz..
15. Frank is jarenlang in die school collega geweest van mijn broer François en van Korneel Paenen. Zijn moeder was toen directrice van de Gemeentelijke Lagere School in de Notelaarstraat.
16. Ik kende haar dus al, want wij zaten in dezelfde normaalschool. Zij in de afdeling wiskunde en ik in de moderne. Voor sommige vakken volgden wij samen de les. Dat kwam omdat er voor sommige afdelingen te weinig juffrouwen waren om een aparte cursus te organiseren in de S.N.S. van de Lange Gasthuistraat.
17. Haar vader was Jules Goossens, eveneens onderwijzer en als dusdanig lesgever geweest in de oefenschool van de Normaalschool in de Pestalozzistraat. Later was hij directeur van de Stedelijke Lagere School van de Columbiestraat te Antwerpen (Luchtbal). Hij had haar de knepen van het vak geleerd.
18. De leerlingen die veraf woonden werden opgehaald met de bus. Er waren twee routes. Mijn ophaling bestreek, naast het deel in Hoboken, ook een stuk van het grondgebied van de buurgemeenten Hemiksem en Wilrijk tot aan de grens met Edegem.
19. Twee collega's onderwijzers die een link hebben met Hoboken hebben daar les gegeven. Fred Nolf, die in 1963 afgestudeerd was aan de S.N.A. en Julien De Meyer die een klasgenoot van mij was geweest. Beiden waren vrienden van mij. Julien was de zoon van een schipper. Fred huwde met Maddy Mertens, een klasgenote van mijn vrouw Diane aan de S.N.A. Zowel Fred als Julien maakten later carrière in de politiek. Fred Nolf werd Gemeentesecretaris van Hoboken en later van Antwerpen. Julien werd Schepen van Onderwijs in Antwerpen, van 1983 – 1989.
20. In Hoboken was het gebruikelijk om onderwijzers te rekruteren uit de Rijksnormaalschool van Lier. Talrijke collega's kwamen van daar. Voor de aanwerving van onderwijzeressen kon men geen beroep doen op Lier. Daar zou pas in 1970 de eerste promotie onderwijzeressen afstuderen. In 1977 was Linda Mertens de eerste onderwijzeres uit de R.N.S van Lier die aangesteld werd in het gemeentelijke onderwijs van Hoboken.
21. Voor die bijtaken werden de leerkrachten extra betaald. Voor ons jongeren was dat een meevaller. In de andere lagere scholen werden die taken meestal toegewezen aan de leerkrachten met meer dienstjaren. Daar bestond toen in het 5de en 6de leerjaar nog de studie na de lessen. Tijdens dat extra uur mochten de leerlingen al aan hun huistaken beginnen. De klastitularis kreeg hiervoor een vergoeding.
22. Prof. W.J. Bladergroen (1908-1983) was Nederlandse. Ze stond er na WO II mee aan de wieg van de lom-scholen, voor kinderen met leer-en opvoedingsmoeilijkheden. Zij had haar doctoraal examen afgelegd onder het mentorschap van een andere gerenommeerde filosoof en pedagoog

Philip Kohnstamm (1875-1951). Zij verdedigde een scriptie over de verbinding tussen leer- en ontwikkelingsstoornissen. In Amsterdam richtte zij het Psychologisch Pedagogisch Instituut op. Zij werd hoogleraar orthopedagogiek in Groningen. Wilhelmina werd de “Koningin van de pedagogiek” genoemd.

23. Leopold Vermeiren was een beminnelijk man. Hij was eerder een opa-figuur dan een angst wekkende inspecteur. Leopold was ook de auteur van de, vooral door jongens, gesmaakte jeugdboekenreeks van De Rode Ridder. De stripverhalen over zijn hoofdpersoonage zijn wellicht nog bekender. Die waren immers oorspronkelijk nog gemaakt door Willy Vandersteen en uitgegeven bij de Standaard.
24. OVO was de vereniging van het Gemeentelijk Onderwijs die tijdens de zomervakantie jeugdkampen organiseerde in de Ardennen en aan zee. Het letterwoord stond voor Opvoeding Vermaak Onderwijs. De leiding van het kamp in de Ardennen was in handen van René Emmerechts, de leraar turnen van het Gemeentelijk Onderwijs. Jos Van Noten, de onderwijzer van het 6de leerjaar in de Gemeentelijke Jongensschool van de Onderwijzerstraat, die er tijdens de schoolmaanden voor zorgde dat zoveel mogelijk leerlingen leerden zwemmen, had de leiding van het verblijf aan zee.
25. Dat mocht ik ondervinden toen ik in 1994 directeur werd van de Stedelijke Basisschool in de Steynstraat. Rita, Jos en Monique waren toen de collega's waar ik toch nog een meer persoonlijke band mee had.
26. Vermoedelijk was het ambt van directeur niet te combineren met zijn functie binnen de onderwijsvakbond ACOD. Hij was voorzitter van de plaatselijke afdeling. Daarenboven had Jan politieke ambities, en daar moest je ook veel energie in steken. Gelukkig voor hem werd hij later schepen van financiën in Hoboken en na de fusie ook nog enige tijd schepen van Antwerpen.
27. Lode was gehuwd met Hilda Van Elewyck. Zij was kleuterjuf in het Gemeentelijk Onderwijs. Hilda was de zus van Jos Van Elewyck, de socialistische politiker die in 1989 Julien De Meyer opvolgde als schepen van onderwijs te Antwerpen.
28. In 1961 werden er al voor het eerst I.O.-klassen ingericht in het Stedelijk Onderwijs van Antwerpen. Ze werden verspreid over het grondgebied van de stad. Arlette huwde later met Willy Mariën. Danielle Delvaux haar vader was amateur cineast. Hij maakte ooit een film over de jeugdkampen van OVO. Ik heb de beelden van het tentenkamp in de Ardennen en het verblijf aan zee zelf gezien. Die propaganda werd in de zaal van het Volkshuis getoond aan de ouders van de kinderen die mee waren geweest. Waarschijnlijk zijn die beelden verloren gegaan? Paul werd later directeur van een Stedelijke Basisschool in het district Berchem.
29. Betty Cranshoff werd later verbonden aan het Stedelijk Pedagogisch Centrum dat jarenlang gevestigd was in het voormalige kasteel van Baron van Havenith, dat bereikbaar was langs de Broydenborglaan.
30. Roger Heirman zat in het bestuur van de Vlaamse Jeugdherberg Centrale en kon dit geregeld krijgen.
31. De inrichtingen van de Lage Weg en de Steynstraat waren in het schooljaar 1968-69 al versmolten. Rik Kerkcx werd de directeur van beide vestigingsplaatsen. Dit ging gepaard met de afschaffing van de lagere school aan de St.-Bernardsesteenweg en de aldaar gevestigde kleuterschool fuseerde met de J. Baeckelmanslaan. Dit was een gevolg van de door schepen J. Wyninckx gevoerde politiek van rationalisering. Hij had de gemeente ingedeeld in een aantal cirkelvormige geografische eenheden. In zijn visie was er in elke afgebakende zone maar plaats voor één basisschool met daaraan verbonden een kleinere perifere wijkafdeling.
32. Dat complex behelsde een Secundaire Beroepschool (de vroegere school van 'Den Tir'), en drie scholen voor buitengewoon onderwijs: één voor type 1, één voor type 8 en één voor type 3. Daarnaast werd er ook een feestzaal voorzien en een openbaar zwembad, waar de scholen van de omtrek ook gebruik van konden maken.

Bronnen:

Pedagogische Encyclopedie, onder redactie van J.E. Verheyen en R. Casimir, uitg. De Sikkel, Antwerpen 1939;

Geschiedenis van het openbaar onderwijs te Antwerpen sedert 1872, door Albert Van Laar van de Stedelijke Lagere en Middelbare Normaalschool van Antwerpen, uitg. De Sikkel 1937, 3 delen;

Onderwijs en scholenbouw in België en Nederland, Brochurereeks der Vlaamse Opvoedkundige Vereniging nr.8, uitg. De Sikkel te Antwerpen, 1931;

150 jaar Stedelijk Onderwijs te Antwerpen 1819-1969, Henk Van Daele, uitg. Stad Antwerpen, 1969;

Van Broodjeskapel tot Stad der Scholen, 175 jaar Stedelijk Onderwijs, Cois Van Aelst, uitg. Stad Antwerpen, 1994;

60 jaar Stedelijke Normaalschool Antwerpen 1911-1971, uitgegeven op initiatief van de Directie van de Stedelijke Normaalschool nr.2 en de Dienst Pers en Informatie van de 3de directie (Onderwijs), 1971;

175 jaar Rijksnormaalschool te Lier, Gedenkboek 1817-1992, hoofdredactie Louis Van Leemput, uitgegeven onder auspiciën en de verantwoordelijkheid van de Koninklijke Oud-leerlingenbond van de Rijksnormaalschool te Lier, 1992;

Geschiedenis van Hoboken, coördinatie Dr. H. Dierckx, uitg. gemeente Hoboken, 1982;

Eigen herinneringen en herinneringen van Goossens Diane, mijn echtgenote die heel haar carrière in het Buitengewoon Onderwijs les gaf aan kinderen van het type 1, zwakbegaafden.

Te zien op de zolder

Korneel PAENEN

Carnival glass

“Dat is Braziliaans of Argentijns glas” zei een bezoeker wijzend naar een geelachtig, doorzichtig bord met gekartelde rand. Dat het een sierbord was, was overduidelijk want in de bodem prijkte een prachtige paardenkop.

Braziliaans of Argentijns glas!!! Nog nooit over gehoord. Dus even Goochelen. Wat de zoekmachine me voorschotelde deed me denken aan zwoele avonden waarop heerlijk uitzien en waarschijnlijk ook heerlijk smakende cocktails werden rondgedeeld.

Dat is zeker niet op de Heemkundige kring te vinden en was dat nu wel zo... dan toch niet op onze zolder. Daar er niets zo frustrerend is als een zoektocht zonder resultaat bleef ik op items drukken en nog meer drukken en kreeg (god weet hoe en na hoeveel tijd) een afbeelding voor ogen die mijn hart even, gelukkig maar héél even, deed stilstaan. Ergens in een

vergeethoekje ontwaarde ik niet de geïllustreerde paardenkop maar wel een voorwerp dat ik al jaren in mijn bezit heb.

Ik erfde het tentoongestelde stuk plus een tiental aanverwante objecten van mijn moeder die het zelf van haar ouders erfde. Via een neef kreeg ik nog enkele stukken in mijn bezit en een tevreden werkvrouw vulde mijn verzameling aan tot meer dan 30 stuks.

Het onderschrift op mooie voorwerp: ‘antieke fruitschaal **Marigold Carnival glass**’, deed mijn hart voor een tweede keer geweld aan:

Wouw. Klinkt chic en duur. Was ik rijker dan ik dacht?

Onmogelijk. Mijn grootouders langs moederskant hadden geen nagel om aan hun gat te krabben, mijn ouders en oom hadden het iets beter, maar zeker niet de mogelijkheid om zo iets ‘duur’ in hun bezit te hebben. Van de werkvrouw weet ik het niet want zo intiem waren we nu ook weer niet.

De vraag hoe komen onbemiddelde mensen aan zulke spullen deed mij verder op onderzoek gaan.

Het resultaat:

Carnivalglas of carnavalsglas is gegoten of geperst glas waarop een iriserende (lichtbrekende) oppervlakteglans is aangebracht. Het werd in 1908 onder de naam ‘**Iridill**’ geproduceerd en op de markt gebracht door de Fenton Art Glass Company en moest de concurrentie aangaan met het verfijnde geblazen kunstglas van Tiffany.

Iridill moest de duimen leggen. De gevraagde prijs werd niet bereikt en er diende afgeprijsd te worden. Heel veel zelfs.

Na die verlagingen, ze waren nauwelijks nog iets waard, werden Iridill-stukken gebruikt als prijs op loterijen en kermissen vandaar de naam **Carnavalsglas**. Het kreeg ook de naam ‘poor man’s Tiffany’ (de Tiffany voor de arme man).

Carnival glass werd gemaakt in een breed scala aan kleuren, schakeringen, kleurencombinaties en variaties. **Marigold** (goudsbloem) is de meest voorkomende kleur.

De belangstelling voor het product nam eind jaren twintig (van de vorige eeuw) af en stopte Fenton met zijn productie. Er kwam een kleine heropleving, maar ze was van korte duur. In 2007 sloot de fabriek voor goed zijn deuren.

Carnavalsglas is heden ten dage een verzamelobject geworden waarvan de prijzen sterk variëren. Groene stukken halen hoge prijzen, de goudsbloemen moeten het met lagere stellen.

Daar veel fabrikanten geen merkteken van de maker op hun product zetten is identificatie van echt carnavalglass vaak moeilijk.

Mijn volledige verzameling, die onvervalst is, valt onder de noemer 'Marigold', dus niet waardevol, maar o ze mooi.

suikergoed set

koffieservies

onbekend

in de heemkundige kring

gevuld met 50 jaar oude
citroenen en sinaasappelen

August Theunen

Leo PALLEMANS

In de erfgoedbibliotheek Conscience te Antwerpen bevindt zich een boekje uit 1891, geschreven door August Theunen, toen hoofdonderwijzer te Hoboken. In zijn vrije tijd was hij een gepassioneerd rozenkweker. Het boekje heet “Handleiding voor rozenliefhebbers”. De erfgoedbibliotheek Conscience is een bibliotheek die oude en waardevolle werken beheert, die niet kunnen uitgeleend worden, maar enkel ter plaatse geraadpleegd. Zij heeft een catalogus online. Het werkje bevindt zich ook nog in een tiental andere bibliotheken en één daarvan, dat van de Harvard University in de Verenigde Staten is door Google gedigitaliseerd. Mits wat zoek² is het dus mogelijk om het thuis op het scherm te krijgen en te lezen. Voor de belangstellenden hierbij de inhoudstafel.

INHOUD :

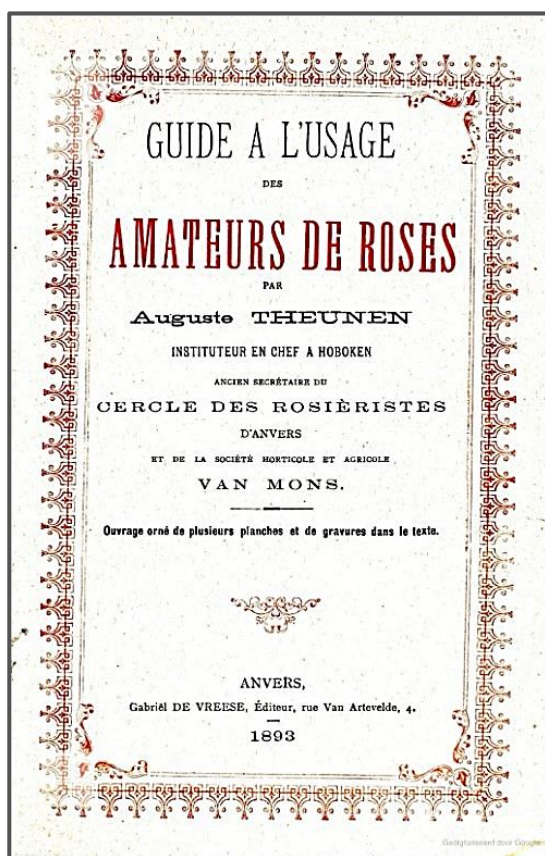
Mijn doel.	BLADZ.
I. Een weinig geschiedenis.	9.
II. De Roos en hare onderverdeelingen.	17.
III. Grond, mest en ligging van den Rozentuin.	30.
IV. Over het vormen eener verzameling. Lijst der 200 merkwaardige verscheidenheden.	36.
V. Aankoop van Rozen.	51.
VI. Voorzorgen bij het planten. Steun- stokken, etiketten.	60.
VII. Het snoeien.	70.
VIII. Het aankweken of vermenigvuldigen.	79.
IX. Het doorwinteren.	100.
X. Ziekten- en insectenleer bij den Rozelaar.	104.
XI. Aanbevolen werken, tot verdere liefhebberij.	116.

² Tik in de zoekbalk van Google in: “Google books Theunen”, kies het boek en dan “Voorbeeld bekijken”. Een andere weg is het boek opzoeken in de catalogus van erfgoedbibliotheek Conscience. Daarin kan je overgaan naar Worldcat, die je de bestaande exemplaren op de wereld geeft. Door te vragen naar alle edities en materiaalsoorten, zie je dat de meesten een boek zijn, maar dat er eentje een eboek is. Dat is online raadpleegbaar.

De tekst van het werkje is nog best leesbaar. De oude spelling geeft geen problemen. Soms is er een woord dat wij niet meer gebruiken zoals verscheidenheden waar nu meer gesproken wordt van variëteiten³. Voor wat de inhoud betreft, is het aanbod van meststoffen en bestrijdingsmiddelen na honderd jaar natuurlijk veranderd, maar de vele raadgevingen, die gegeven worden blijven ook nu nog geldig. Uit alles blijkt dat dit werk ontstaan is uit de grote ervaring van de schrijver en zijn vrienden rozenkwekers. Het belang van dit boekje kan niet overschat worden. Het was een van de eerste, zoniet het eerste dat in het Nederlandse taalgebied de rozenteelt uitgebreid maar toch vulgariserend behandelde.

August Theunen werd geboren in Herentals in september 1857 en behaalde in 1876 zijn diploma van onderwijzer aan de "Ecole normale primaire de l'Etat à Lierre" zoals de Lagere Normaalschool van Lier in het Belgique van toen heette. Hij bekwam een aanstelling in Borgerhout van 1876 tot 1880, werd dan hoofdonderwijzer aan de gemeentelijke jongensschool te Hoboken en huwde er in 1881 met Fany Theresia Van den Wouwer. Hij woonde in Hoboken tot zijn overlijden in 1943. Over hem werd in het tijdschrift *Hobuechen* van 1988 nr. 4 een degelijke en onderbouwde studie gepubliceerd door Julien Moens. Hij kon daarbij beschikken over documenten en foto's uit het privébezit van de familie.

De handleiding van Theunen verscheen in 1891 en had zoveel succes in Vlaanderen en Nederland dat hij besloot er ook een Franstalige editie van te publiceren onder de titel *Guide à l'usage des amateurs de roses*. Ook deze kan men nu op internet terugvinden.

Er bestond in die tijd in Frankrijk een tijdschrift "Journal des Roses (Rosa inter Flores)", uitgegeven door Scipion Cochet te Parijs, waarin aandacht besteed werd aan alles wat met rozen te maken had, niet alleen in Frankrijk maar over de hele Westerse wereld. In het nummer van 1 april 1894 staat onder de titel "Bibliographie" een lovende bespreking van het werk van August Theunen:

"De auteur heeft een nuttig werk verricht. In zijn voorwoord laat hij terecht uitkomen dat de roos te weinig gekweekt wordt in Vlaanderen en legt de oorzaak bij het ontbreken van een praktische handleiding over de teelt van deze populaire plant. Wat er ook van zij, het boek van M. Theunen is een uitstekend werk, dat nog de beste diensten zal bewijzen aan de liefhebbers van de Koningin der bloemen. Na de geschiedenis van de Roos te hebben gemaakt, somt de auteur de voornaamste onderverdelingen van de Roos op en definieert ze, steunend op de theerozen, de herbloeiers, de Bourbon en de Noisettes. Alles wat betreft de aankoop, de aanplant, de etikettering, de verzorging, enz, wordt met kennis van zaken behandeld; de auteur die tegelijk een gewetensvol liefhebber is, fleurt de bladzijden van zijn boek op met gepaste

raadgevingen en opmerkingen uit zijn lange ervaring. Het hoofdstuk dat ons erg bevalt is dat waarin M. Theunen een lijst geeft van de tweehonderd meest aanbevelenswaardige variëteiten. Zij zijn

³ In Antwerpen bestond er in de negentiende eeuw op de hoek van de Maarschalk Gerardstraat en de Schermerstraat een "Théâtre des Variétés", aan het pleintje dus waar nu Gerard Walschap zit. Dat had ook een Nederlandse naam: Theater der Verscheidenheden. Het klinkt nu vreemd in de oren, maar in die tijd was men dus soms zuiverder in taal dan nu.

geklasseerd volgens de groepen waartoe zij behoren; de naam is gevolgd door de introductiedatum van de variëteit en een korte beschrijving van de kleur; dat is praktisch en verhelderend. Dit is eveneens zo voor de deellijsten met de drie beste treurrozelaars, de twaalf voor de kweek in appartementen, de 16 met sterke groei om te leiden, de 20 voor bloembedden, de 10 meest bloeirijke theerozen, de 10 die in de herfst het best herbloeien, de 5 theerozen die het best tegen de kou kunnen, de 5 die zich onderscheiden door het meest aangename parfum van hun bloemen. Vergeten we niet dat het hoofdstuk over de insecten die de rozelaars aanvallen, het werk is van een verdienstelijk waardenproefnemer.

Wij bevelen het werk van M. Theunen aan aan de bijzondere aandacht van liefhebbers van de Roos, die wanneer ze de auteur volgen niet zullen mislukken in een teelt die hun vreugde en aangename momenten zal bezorgen.”

Theunen was secretaris van de Cercle des Rosiéristes d’Anvers, dus de Kring van Rozentelers van Antwerpen, maar ter plaatse kortweg genoemd de Rozenkring van Antwerpen. Het was een van de eerste verenigingen die zich specialiseerde in de kweek van één enkele bloem. Ook in de buurlanden kwam dit weinig voor. Zoals in het artikel van Julien Moens vermeld bestond het bestuur van de Kring uit Jan Baptist Lenaerts als voorzitter, die in de Vestingstraat nr. 60 woonde in Antwerpen, maar een grote tuin had in Hoboken. Secretaris was August Theunen, die de liefde voor planten en tuinbouw wellicht opgedaan had in zijn onderwijzersopleiding in Lier waar dat een verplicht vak was. Hij bracht diezelfde liefde ook over op zijn eigen leerlingen door de verzorging van een tuin die hij ingericht had in de school waar hij les gaf.

Erevoorzitter was graaf Florimond de Bergeyck uit Beveren en dan verdient ook de ondervoorzitter vermeld te worden. Dat was Florent Pauwels (1830-1913), koopman in tabakswaaren, die in Antwerpen woonde in de Venusstraat 9. Hij is burgemeester van Deurne geworden van 3 februari 1885 tot 18 augustus 1907. Hij was ook provincieraadslid en lid van de Meetingpartij. Hij had in de buurt van het Boterlaar een kasteeltje, het Papegaaienhof, dat hij in vervallen staat gekocht had in 1871 en laten opknappen en waar hij in de zomer woonde. Het was een fraai domein met dreven, serres en bloemperken. Hijzelf was een fervent bloemenkweker en behaalde prijzen met zijn rozen maar ook met zijn orchideeën. De gemeente heeft zijn naam gegeven aan de straat die de verbinding vormt van de Dascottelei met de Ruggeveldlaan in de buurt van zijn kasteeltje en de naam van Papegaailaan tussen de Florent Pauwelslei en de Boterlaarbaan.

De Rozenkring werd opgericht op 1 november 1877 en richtte elk jaar twee tentoonstellingen in, waarop prijzen werden uitgelooft voor de beste rozen. De ene was een nationale wedstrijd en de andere een internationale, waaraan ook buitenlanders konden deelnemen. Die exposities werden gehouden in de Botanische Tuin aan de Leopoldstraat, ofwel in de toen nieuwe zaal Verlat⁴ in de Twaalfmaandenstraat, nabij de Beurs. Er was toen wel in Antwerpen een andere zaal die bij uitstek geschikt was om dergelijke bloemententoonstellingen, maar ook andere activiteiten te houden en dat was de zaal Harmonie in het gelijknamige parkje. Die werd echter al van oudsher gebruikt door de grotere en meer overkoepelende Société Horticole d’Anvers. Men kon overigens best lid zijn van zowel de ene als de andere vereniging. Een goed voorbeeld daarvan was juist Florent Pauwels die in 1879 deelnam aan de 132e (!) tentoonstelling van de Antwerpse Tuinbouwmaatschappij in de Harmonie met een van zijn rozen. De Journal des Roses berichtte daarover:

⁴ De zaal Verlat werd ca. 1877-78 gebouwd in opdracht van kunstschilder Karel Verlat als expositiezaal voor de werken die waren ontstaan tijdens zijn Palestijns reis, of die teruggingen op studies gemaakt tijdens deze reis. Deze houten loods werd nadien een bekende ruimte voor kunsttentoonstellingen, openbare verkopen, enzovoort. Eén van de vroegste in Antwerpen.

M. Florent Pauwels, die een van de meest vooraanstaande rozenkwekers is van België en die in zijn prachtige tuin een zeer belangrijke verzameling rozen bezit, heeft deze tentoonstelling niet laten voorbijgaan zonder een specimen te tonen van zijn voorkeursbloem. Hij heeft een zeer mooi exemplaar ingestuurd in pot van de roos Maréchal Niel, overladen met bloemen en waarvan de kweek hem een zilveren medaille heeft opgeleverd.

« M. Florent Pauwels, qui est un des rosieristes les plus distingués de la Belgique et qui possède dans son magnifique jardin une très-importante collection de rosiers, n'a pas laissé passer cette exposition sans y montrer un spécimen de sa fleur préférée. Il avait envoyé un très-bel exemplaire en pot du rosier Maréchal Niel, couvert de fleurs et dont la belle culture lui a fait obtenir une médaille d'argent.

Datzelfde jaar 1879 was voor de Rozenkring nog maar haar derde bestaansjaar, maar toch hadden zij toen reeds een bijzondere penning in zilver laten slaan die zij als eerste prijs aan de winnaar konden schenken. De schaal is 2:1. In feite ontbreekt aan deze penning een draagoog en ring. Die ziet u wel bij de volgende penning in koper op ware grootte. Bekijk hier alvast de fraaie bloemenmand op de keerzijde.

Hieronder dan een gelijkaardige penning van drie jaar later maar in koper. Deze werd als tweede prijs uitgereikt.

Prijspenning voor rozenkwekers op hun tentoonstelling in Antwerpen in 1882

Graveur: onbekend

Metaal: koper

Afmetingen: Ø 36 mm, 24 g. Draagpenning met bovenaan een oog waarin hij met een sierkrans van bladeren ophangt.

Periode: 1882

Vz: Omschrift boven "CERCLE DES ROSIERISTES", onder "ANVERS", in het vlak een krans van samengebonden takken, waarbinnen "2EME PRIX" en een ruimte om een tekst in te graveren. Op de rechterside een gevleugelde vrouwenfiguur die met de linkerarm een lauwerkroon omhooghoudt en met de rechterarm een bazuin vasthoudt.

Kz: Mand met bloemen, omschrift bovenaan "SIXIEME EXPOSITION", onderaan "25 JUIN 1882".

Inl: In het Felixarchief van Antwerpen bewaart men een gelijkaardige penning maar dan weer in zilver, uit 1884 voor de achtste tentoonstelling van dat jaar.

Theunen was voordien ook nog schrijver, dat wil zeggen secretaris, geweest van de Maatschappij Van Mons. Dat zal die van Borgerhout geweest zijn, waar hij les gaf voor hij naar Hoboken kwam. Om die naam te begrijpen moeten we terugkeren naar de Oostenrijkse Nederlanden van de achttiende eeuw. Op 10 november 1765 werd te Brussel Jean Baptiste Van Mons geboren. Hij begon als apotheekassistent, interesseerde zich erg voor de wetenschappen, in zover die al bestonden in die tijd, bracht het tot scheikundige en natuurkundige, werd professor en stierf op 6 september 1842 te Leuven. Zijn levensloop, die de moeite waard is om te lezen, kan men terugvinden op Wikipedia en Bestor⁵. Hij hield zich ook bezig met de pomologie, de vruchtkunde of ooftkunde, en trachtte de bestaande fruitrassen te verbeteren (vooral peren). Hij had een bepaalde theorie daarover en bracht die in de praktijk door het opkweken van nieuwe planten en door zaadselectie in zijn domein dat hij La Fidélité genoemd had. Daar bevonden zich tienduizenden bomen, stekken en zaailingen. Bij zijn overlijden beseften zijn opvolger Alexandre Bivort en zijn medestanders het gevaar van het teloorgaan van de collectie van Van Mons. Auguste Royer, voorzitter van de Commission royale de Pomologie, riep de hulp van de overheid in en er werd overeengekomen om een vereniging op te richten die zich zou bekommeren om de exploitatie van een proeftuin en die zou ijveren voor de verspreiding van de ideeën van Van Mons. Zij kreeg de naam Société Van Mons of Maatschappij Van Mons. Er werden ook plaatselijke afdelingen opgericht, zoals er te Borgerhout een was. Zij organiseerde voordrachten en cursussen over tuinbouwkunde.

⁵ [https://www.bestor.be/wiki_nl/index.php/Mons,_Jean-Baptiste_van_\(1765-1842\)](https://www.bestor.be/wiki_nl/index.php/Mons,_Jean-Baptiste_van_(1765-1842))

Straten en personaliteiten in Hoboken

Peter VAN EVERBROECK

In Hoboken zijn er een 240 straten. Er zijn 69 lanen, 11 leien, 7 pleinen, 4 hoven, 3 plaatsen, 3 gewone wegen en 2 steenwegen, en 1 plantsoen. Hier kan je een quiz over houden.

De helft van alle straten is genoemd naar plaatsen in het district (neem nu café De Hert) of daarbuiten (de steden bij de Verenigde Natieslaan): resp. 92⁶ en 21. Een tiental naar vogeltjes. Een paar naar historische feiten. Naar groepen zijn er 22 genoemd (families, kloosterordes, functies).

De 89 die overblijven zijn genoemd naar individuele personen: 8 naar vrouwen, 81 naar mannen (Curie en de gebroeders De Bruyn heb ik maar bij ‘v’ en bij ‘m’ geplaatst). De naamgeving is niet in elke periode hetzelfde gebleven: politici meestal na 1925, eigenaars vooral vóór 1950, kunstenaars vooral sinds 2000. Ongetwijfeld speelde de politieke kleur een rol. Over de partijstrijd, zie Gaston De Bruyne, “Fragmenten uit de Hobokense politiek”, uit het jaarboek van de vereniging, 2002. Ik noteer dat er geen enkele pastoor een straat gekregen heeft. Ook geen vakbondsman.

Hier een overzicht:

Bij elke persoon vind je *eerst* de identiteitsgegevens, waar nodig de voornaam (of de oplossing voor het pseudoniem), dan jaartal van geboorte⁷ en overlijden en functie of beroep⁸.

Ten tweede het jaar dat de naam gegeven werd: je kan nagaan hoe veel jaren verliepen na iemands overlijden - en naar welke personaliteiten er al bij leven een straat genoemd werd⁹.

Ten derde de referentie naar Raymond Corremans, *De straten en straatnamen van Hoboken*, Hoboken, De Pagadder, 1991, waar het merendeel van de informatie gevonden werd. De rest komt uit het blad van de vereniging (de CD met de verzamelde tijdschriften) of via Google.

De namen zijn gerangschikt op het *tweede* punt, het jaar van naamgeving. Ik heb enkele kleuren toegevoegd om beroepen te groeperen (en meer kan ook): eigenaars, Hobokense figuren, ingenieurs en wetenschappers, kunstenaars, militairen, politici, en één voor het vorstenhuis. Voor sommige mensen was dit natuurlijk moeilijk kiezen: de ingenieurs en directeurs van Cockerill zitten nu bij de derde groep maar de tweede had ook gekund.

eigenaars	Hoboken	ir. / dr.	kunst	milit.	politici	vorsten
-----------	---------	-----------	-------	--------	----------	---------

⁶ ‘Aartselaar’ (iedereen kan zich vergissen, zeker bij het verklaren van namen, zie Corremans, p. 49), ‘genachten’, ‘maalboot’ en ‘voorzorg’ meegerekend.

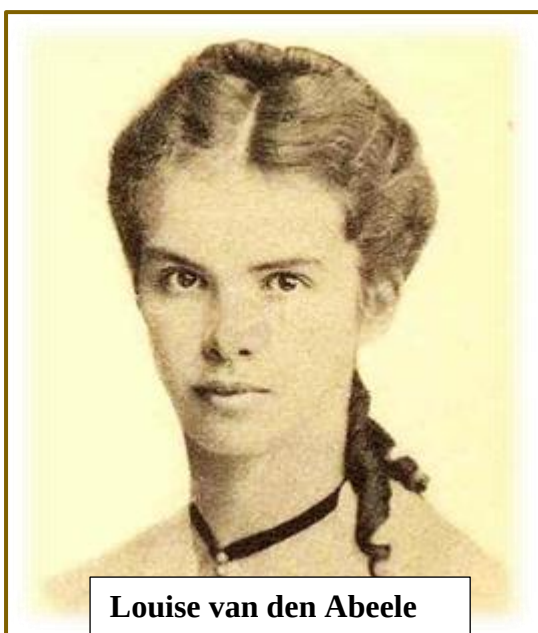
⁷ De vroegste personen in de lijst zijn Felicitas Van Traynel, Columbus en onze lokale politici Costen Van Amstel, Daniël Baginier en Jan van de Werve. (Wanneer Wouter van de Wouter Diltlaan geleefd heeft weet ik niet.) De voorlopig laatste naamgevers zijn geboren in 1913: Mark Macken, kolonel Harry en Jaak Schram.

⁸ ‘Burgemeester’ en ‘schepen’ waren de reden voor een straatnaam, het beroep van die mensen is weggelaten.

⁹ Baron Sadoine, Kruger en Steyn, Jules Pauwels, Jozef Storms, Edmond Crets, Paul Henri Spaak. En mme. Curie, wiens man al lang dood was; de naam werd één jaar na zijn overlijden gegeven, zodat je kan denken dat het om hém ging -- de raadsverslagen van de gemeente moeten uitsluitel geven.

En nog iets voor een quiz: er zijn straten genoemd naar beroemde personen met vele nationaliteiten¹⁰:

- Montessori was Italiaans, Marie Curie Pools (en later-Frans).
- Chili: Allende.
- Noorwegen: Bernadotte, Nobel.
- Italië: Columbus.
- Zwitserland: Dunant.
- Verenigde Staten: Edison.
- Duitsland: Einstein, Koch.
- Verenigd Koninkrijk: Fleming, Jenner, Rosher, Stephenson.
- India: Gandhi.
- Zuid-Afrika: Kruger, Steyn.
- Frankrijk: Schuman.

Louise van den Abeele

Louisalei

Harold Roscher

Harold Rosherstraat

¹⁰ Sommige mensen zijn in een andere staat geboren dan het land dat daar nu ligt: Polen was nog niet onafhankelijk, Italië bestond niet ten tijde van Columbus, het Verenigd Koninkrijk was kleiner voor Jenner, Koch is in het koninkrijk Hannover geboren, India en Zuid-Afrika waren kolonies met andere grenzen dan nu, Schuman kwam uit Lotharingen (in zijn jeugd nog Duits, dus ook Frankrijk is vergroot), de V.S. zijn gegroeid (in 1959 kwamen Alaska en Hawaï erbij).

TABEL 1. VROUWEN

STRAATNAAM	AANVULLING	NAAMGEVING	°	+	OPMERKING	CORR.	CD
Louisalei	Van den Abeele	1890	1843	1928	echtg. van eigenaar	107	4574 en 4580
Maria-Henriëttalei HO		1891??	1836	1902	koningin	107	89, 3814 en 3819
Charlotta Finckstraat		1912		ca 1910??	echtg. van eigenaar	112	niet op CD
Curiestraat	Marie	1930	1879	1934	scheikundige	120	
Montessoristraat	Maria	1965	1870	1952	pedagoge	156	
Van Traynellaan	Felicitas	1974?		fl 1260	eigenares	172	2981
Anne Van Dieststraat		2015?	1842	1916	dokter		
Catharina Lundenhof		ca 2020		fl 1780	eigenares		4601 en 4736

TABEL 2. MANNEN

STRAATNAAM	VOORNAAM	NAAMGEVING	°	+	BEROEP	CORR	CD
Moretusstraat	Ludovic	1876?	1848	1910	eigenaar	71	
Mauroystraat	Désiré	1883	1845?		eigenaar	103	89
Caronstraat	Joseph	1883	1774	1848	burgemeester	51	1539
Dillesstraat	Joannes ?	1883	1830	1889	landbouwer	104	89
Leopoldlei HO	van S-C	1891	1859	1869	prins	82	88
Lambrechtstraat	Pierre	1895	1795	1889	burgemeester	79	1539, 2740 ¹⁰
Fodderiestraat	Joannes	1902	1802	1870	polderwachter	42	573, 737
Baron Sadoinestraat	Eugène	1902	1820	1904	dir. Cockerill	113	
Krugerstraat HO	Stephanus	1902	1825	1904	politicus	57	
Emiel de Harvenstraat		1903!	1837	1903	eigenaar	106	89
Van Amstelstraat HO	Costen	1903?			meier 16e E.	22	1543-55, 1538
Grammestraat	Zénobe	1905?	1826	1901	electrotechnicus	118	
Scheirlinckxstraat	Jos	1905??			eigenaar	128	

¹⁰ Veijs signaleren een foto.

Julius De Geyterstraat			1907?	1830	1905	dichter	54	
Hendriklei	Van Schil		1903	1846	1880	boer > tapper	54	
Jan Van de Wouwerstraat			1903	1804	1897	landbouwer	92	
Stephensonstraat	George		1903	1781	1848	ingenieur	117	
Steynstraat	Martinus		1905	1857	1916	politicus	88	
Jules Pauwelsstraat			1906	1843	1919	burgemeester	46	1540,2771
Constantin Meunierplein			1911	1831	1905	beeldhouwer		
Van de Perrelei	Karel		1914			burgemeester	82	2769,2882
Lieven Bauwensstraat			1914	1769	1822	ondernemer	118	
Jozef Stormsstraat			1921	1842	1922	eigenaar	46	
Dokter Coenstraat	Louis		1921			burgemeester	18	2775
Adolf Greinerstraat			1921	1842	1915	dir. Cockerill	109	
Edmond Cretsstraat			1921	1853	1934	ir. dir. Cockerill	103	
Commandant Weynsstraat	Edmond		1921	1874	1914	militair	127	
Commandant Van Laethemstraat	Adolf		1921	1877	1914	militair	42	
Harold Rosherstraat			1921	1893	1916	piloot	40	
De Bruynlaan			1930			eigenaars	128	
Karel Van de Woestijnestraat			1930	1878	1929	dichter	120	
Dokter Van Raesstraat ¹¹	Karel		1936	1857		geneesheer	138	
Jules Destréestraat			1936	1863	1935	politicus	138	
Marneflaan	Richard ¹²		1939	1871	1931	burgemeester	71	
Leo Bosschartlaan			1951	1888	1951	dir. Cockerill	120	
Jules Baeckelmanslaan			1956	1883	1946	schepen H	149	
Albert Einsteinlaan			1956	1879	1955	fysicus	149	
Dokter Flemingstraat			1956	1881	1955	ontdekker penicilline	149	
Dokter Jennerstraat	Edward		1956	1749	1823	ontdekker pokkenvaccin	149	
Dokter Kochlaan	Robert		1956	1843	1910	ontdekker tbc-vaccin	149	
Rector Vermeylenlaan	August		1956	1872	1945	schrijver-politicus	151	

¹¹ Eigenlijk Vanraes.

¹² Voornaam fout bij Corremans.

Majoor Maelfaitplein	Richard	1956	1882 ¹³	1940	militair	151	
Henri Dunantstraat		1956	1828	1910	stichter Rood Kruis	149	
Emiel Vloorsstraat		1958	1871	1952	kunstschilder	101	
Victor Dupontstraat		1959		1958	schepen H	144	
Dokter Emiel Van Dammestraat		1959	1868	1957	geneesheer	144	1541
Columbusstraat	Christoffel	1961	1451	1506	ontdekkingsreiziger	98	
Jozef De Costerstraat		1963	1888	1958	schepen (en dd burg.)	156	
Karel Meyvisstraat		1963	1831	1905	schepen H	84	
Dokter Verhoevenstraat	Aloysius	1963	1880	1957	geneesheer	154	
Jozef Leemanslaan		1963	1877	1951	ir. Cockerill	156	
Emiel Vanderveldestraat		1963	1866	1938	politicus	154	
Paul Henri Spaaklaan		1963	1899	1972	politicus	154	
Louis Mastplein		1967	1854	1942	gemeentesecr.	145	4787-92
Jozef Copstraat		1968			burgemeester	159	2760
Paul Vekemanslaan		1968		1935	schepen H	159	1540, 2322, 2777
Remy Verheyenstraat		1969			schepen H	148	
Alfred Nobellaan		1970	1833	1896	scheikundige	159	
Gandhilaan	Mohandas	1970	1869	1948	politicus	159	
Folke Bernadottelaan		1972	1895	1948	diplomaat	159	
Wouter Diltflaan		1974			eig. dilt van Wouter(s)	174	
Daniël Baginierlaan		1974	1590	1636	drossaard	161	1538
Joost van Vlaanderenlaan		1974			drossaard 17e E.	161	
Lenaart de Landrelaan		1974			drossaard rond 1700	161	1538
Karel du Boislaan		1974			drossaard rond 1724	161	1538
Jan Van Canlaan		1974			schout 1637	161	1538
Jozef Cardijnstraat		1974	1882	1967	stichter KAJ	143	
Pierre Van den Eedenstraat		1975		1972	schepen H	144	
Robert Schumanlaan		1975	1886	1963	politicus	159	

¹³ 82 of '89...

Jan van de Wervelaan		1977				schout 16e E.	175	1538
Gaspar Verreyckenstraat		1978			1707?	gemeentesecr.	147	
Jos De Ceulaerdestraat		1978	1901	1945		schepenen H	147	
Edisonstraat	Thomas A.	1980	1847	1931		uitvinder	120	
Salvador Allendestraat		1980	1908	1973		politicus	163	89
Jaak Schramplantsoen		2016?	1913	2001		sportman		
Mark Mackenstraat			1913	1977		beeldhouwer		
Frans Smekensstraat			1919	1977		conservator		
Karel Cuypersstraat			1902	1986		humanist		
Ger Schmookstraat			1898	1985		letterkundige		
Marnix Gijsenlaan	(J.A. Goris)		1899	1984		schrijver		
Kolonel Harrystraat	Eugène Colson		1913	2000		verzetsheld	niet	

Hoboken in de Vlaamse pers: 1ste kwartaal 2024

Patrick PIETERS

Noot van de redactie: Aangezien dit vooral een historisch tijdschrift is, willen we graag een vaste rubriek over de Hobokense actualiteit beperken tot een passende grootte van enkele bladzijden. Per kwartaal zijn er echter teveel krantenartikelen die in deze rubriek een plaats verdienen. Dat betekent dat we een selectie moeten doorvoeren, maar welke selectie is neutraal, objectief en eerlijk? Daar geraken we voorlopig niet uit. We herhalen onze statuten waarin wordt gesteld dat onze vereniging bewust neutraal wil zijn. De afwezigheid van bepaalde krantenartikelen is onbewust en louter toeval.

Nieuwe veerboot tussen Kruibeke en Hoboken is elektrisch

Gazet van Antwerpen, 11 januari 2024

Bij Baltic Workboats SA in Estland wordt de nieuwe elektrische veerboot gebouwd tussen Hoboken en Kruibeke. Dat zegt Vlaams minister van Mobiliteit Lydia Peeters (Open VLD) op een vraag van Vlaams parlements lid Orry Van de Wauwer (CD&V). De Scheldeverbinding tussen Hoboken en Kruibeke gebeurt nu met een veerboot die 28 jaar oud is en nog vaart op gasolie. Het nieuwe veer zal hetzelfde type zijn als de elektrische veerboot Op Stroom die nu al tussen rechter- en linkeroever vaart aan het Steenplein in Antwerpen. De elektrische veerboot tussen Hoboken en Kruibeke zal in 2025 of 2026 in gebruik worden genomen.

Ook de Scheldekruising tussen Hemiksem en Bazel zal in de toekomst elektrisch gebeuren. Daar vaart nu een veer van 17 jaar op fossiele brandstoffen.

'Het agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) zet een belangrijke stap richting verdere vergroening en naar de reductie van CO₂ binnen de MDK-vloot', zegt Peeters. 'Als we het Vlaams klimaatplan willen halen, dan kunnen ook de vaartuigen niet achterblijven.'

Parlements lid Van de Wauwer is opgetogen met de komst van deze duurzame vaartuigen. 'We zijn en blijven vragende partij voor een betere verbinding over de Schelde', zegt Van de Wauwer. 'Met de vernieuwing van de vaartuigen wordt verder ingezet om de Scheldeverbindingen structureel en duurzaam te maken.'

District Hoboken voorziet 150 euro per jaar voor mantelzorgers

Gazet van Antwerpen, 24 januari 2024 - ND

Mantelzorgers die in Hoboken wonen en voor een inwonend familielid dat ouder is dan 55 jaar zorg dragen, krijgen een ondersteuning van 150 euro per jaar. Lees hieronder of je in aanmerking komt. Iedereen wil graag zo lang mogelijk in zijn eigen huis of appartement blijven wonen, ook als er extra zorg nodig is. Mantelzorg is alle extra zorg die mensen in de directe omgeving geven aan iemand die hulp nodig heeft. Een mantelzorger verleent op regelmatige basis en vanuit een familiale of sociale relatie, zorg aan een hulpvrager. De financiële tegemoetkoming is een 'waarderingsvergoeding' van het district Hoboken voor de mantelzorger die instaat voor een kwaliteitsvolle en menswaardige hulpverlening aan een hulpvrager van minimum 55 jaar.

Aanvraagformulier

De ondersteuning aan de mantelzorger bedraagt 150 euro per jaar voor maximum 2 hulpvragers per huishouden. Om de tegemoetkoming te ontvangen, moet je een aanvraagformulier invullen. Daarna moet je het gevraagde medische attest bijvoegen. Ten slotte mail je het dossier naar de seniorenconsulente of breng je het binnen in het districtshuis.

Ontmoet de Bende van Hoboken: vier poëtische wandelkaarten, elk met een uniek personage

Het Laatste Nieuws, 25 januari 2024 - Junior Verhelst

Stadsdichter Lies Van Gasse heeft in samenwerking met vier auteurs een unieke poëtische wandelervaring gecreëerd in Hoboken. Vier wandelkaarten nodigen deelnemers uit om 'De Bende van Hoboken' te ontmoeten tijdens een ontspannen wandeling door vier verschillende buurten: van de Blikfabriek naar Polderstad, door de Hollebeekvallei, langs het centrum van Hoboken tot aan Moretusburg.

De inspiratie voor deze wandelroutes kwam voort uit gesprekken met de lokale bevolking. Bekend muzikant Axl Peleman en pastoor-deken Ronald Sledsens speelden een centrale rol in het eerste, nu reeds afgewerkte traject. Die wandelkaart introduceert het fictieve personage de Vingerdief, bedacht door auteur Dimitri Bontenakel. De Vingerdief is een verzonnen personage dat de boosheid vertegenwoordigt van een ondernemer die het faillissement van een bedrijf in Hoboken heeft meegemaakt.

Elke kaart onthult een nieuw personage, waardoor aan het einde van de vier kaarten de 'Bende van Hoboken' ontstaat. Drie van de vier kaarten zijn nog in ontwikkeling en stadsdichter Lies Van Gasse licht alvast een tipje van de sluier voor de volgende: "Het tweede traject zal niet-menselijk lid aan de bende toevoegen."

De gratis wandelkaarten zijn verkrijgbaar in het Gravenhof en de bibliotheek van Hoboken, waardoor bewoners en bezoekers op hun eigen tempo kunnen genieten van de poëtische ontdekkingsstocht door de verschillende wijken van Hoboken.

Don Bosco Hoboken krijgt 30.000 euro subsidie voor groenere speelplaats

Nieuwsblad, 25 januari 2024 - Niels Delpont

De leerlingen van Don Bosco Hoboken zullen binnenkort op een groenere speelplaats kunnen vertoeven dankzij een subsidie van de stad. "We willen zowel leerlingen, ouders en leerkrachten als de lokale gemeenschap actief betrekken bij het project", zegt financieel en logistiek directeur Gunter Janssens.

Voor de uitvoering zal de school haar eigen leerlingen zo veel mogelijk inschakelen. "We willen niet alleen groenere speelplaatsen creëren, maar onze leerlingen laten zien dat ze ook een rol kunnen spelen", licht technisch adviseur Piet Minnaert toe.

"Daarom is het plan om alle expertise binnen onze school optimaal te benutten. Zo zal onze bouwafdeling zijn steentje kunnen bijdragen en onze houtafdeling kan bijvoorbeeld houten constructies ontwerpen. Verder zou de studierichting groenbeheer kunnen helpen bij de aanleg en het onderhoud van het groen", klinkt het bij Minnaert.

Daarnaast wil de school andere organisaties aansporen. "Het vergroenen van onze speelplaats is niet alleen een belangrijk initiatief voor onze school" vertelt Janssens. "Het is een actueel thema. Daarom hopen we dat onze inspanningen andere scholen, organisaties en gemeenschappen zullen inspireren om ook stappen te zetten naar een groenere leefomgeving."

Ook wil ze de omwonenden betrekken bij het project. "We willen de lokale gemeenschap betrekken en hen uitnodigen het project te komen bewonderen. Zo zullen, tijdens de vakantieperiodes, diverse organisaties gebruik maken van onze infrastructuur om er jeugdkampen te organiseren", vervolgt Janssens.

Maar de gekregen subsidie alleen is niet voldoende om de nieuwe speelplaats te realiseren. "Om dit project te verwezenlijken zullen er wel extra middelen nodig zijn", geeft Janssens toe. "Daarom moeten we in 2024 ons project verder vorm geven en bijkomende subsidies verkrijgen. Maar met het goedgekeurde subsidiedossier van 30.000 euro hebben we al een veelbelovende start gemaakt. Ons doel is om in 2025 het project daadwerkelijk uit te voeren."

53-jarige arbeider overlijdt na val van bijna 15 meter op bedrijventerrein Hoboken

Het Laatste Nieuws, 6 februari 2024 - Jvds

Bij een zwaar ongeval op het terrein van Smulders Projects, een producent van stalen torens voor onder meer windturbines, aan de Leo Bosschartlaan in Hoboken heeft dinsdagochtend een arbeider het leven gelaten. Het gaat om een 53-jarige man met de Portugese nationaliteit. De man was op een hoogte van 10 tot 15 meter aan het werken toen hij plots naar beneden viel. Hij overleed ter plaatse. "Rond 11.50 uur vond er bij een producent van stalen torens voor windturbines en andere offshore toepassingen in Hoboken een dodelijk arbeidsongeval plaats," aldus Lien Van Asch van het Antwerpse arbeidsauditoriaat. "Het slachtoffer was werkzaam voor een onderaannemer die de elektrische bekabeling in de windturbines installeert. De man was samen met een collega in een windturbinekoker aan het werk, waarbij hij van een hoogte van 10 à 15 meter naar beneden viel. Brandweer en medische diensten kwamen ter plaatse, maar het slachtoffer overleed ter plaatse." Het Arbeidsauditoriaat Antwerpen werd op de hoogte gebracht en opende een onderzoek naar de precieze omstandigheden van het ongeval. "Het labo kwam ter plaatse, evenals de inspectiedienst Toezicht Welzijn op het Werk die zal nagaan of er inbreuken zijn op de wetgeving rond arbeidsveiligheid," gaat Van Asch verder. "De collega's van het slachtoffer worden opgevangen door de dienst slachtofferzorg van de Lokale Politie Antwerpen."

Hoboken krijgt er twee nieuwe laadpalen bij

Nieuwsblad, 22 februari 2024 - IND

De laadpalen zullen geplaatst worden in de Mauroystraat en de Weerstandlaan door Total Belgium nv. Ze komen er op aanvraag van verschillende buurtbewoners. De nieuwe laadpalen komen er op de Mauroystraat 2 en de Weerstandlaan 6. Uit de gebruikscijfers blijkt dat de plaats aan de reeds bestaande laadpaal in de Weerstandlaan vaak bezet is. Daarom wordt die uitgebreid met één extra plaats. Elke laadpaal heeft twee laadpunten. Er wordt per laadpaal steeds één parkeerplaats voor elektrische voertuigen voorzien. Als na verloop van tijd blijkt dat een tweede voorbehouden parkeerplaats nodig is, dan kan een extra parkeerplaats ingericht worden.

District Hoboken zet sportlaureaten in de bloemetjes

Gazet van Antwerpen, 15 maart 2024 - IT

Naar jaarlijkse gewoonte zette het districtcollege en de adviesraad Sport en Bewegen de meest verdienstelijke atleten van Hoboken in de bloemetjes. In totaal werden er zes prijzen uitgereikt. Volgens districtsschepen voor Sport, Carine Leys [N-VA] wordt het steeds moeilijker om een gepaste winnaar te kiezen. "We mochten opnieuw een aantal vaste waarden verwelkomen die al lange tijd met verve de kleuren van ons district verdedigen. Tegelijkertijd vullen we onze erelijst ook aan met enkele nieuwe namen met internationale prijzen en daar kunnen we alleen maar trots op zijn", aldus Leys.

De trofee van Sportprestatie ging voor het eerst naar Elin Loos. Zij won met de Belgische ploeg Beachkorfbal een gouden medaille op het Europees kampioenschap in Polen. Nadien haalde ze ook nog eens zilver met de Belgische ploeg Korfbal op het Europees kampioenschap U21. Ook zus, Janne Loos scoorde goed in korfbal in 2023, maar moest het nipt afleggen tegen Elin.

De vijf andere trofeeën werden verdeeld onder atleet Tjorben Frederickx, zeilers Jeremy en Danny Lenaerts. De voorzitter van korfbalclub Hoboken Mercurius, Serge Bossant werd gevierd als 'Sportverdienste'. Ook zaalvoetbaltroef GS Hoboken Ster en handbalclub Sasja namen een trofee mee naar huis.

Ook Hoboken neemt deel aan 'Maand van de markt'

Het Nieuwsblad, 22 maart 2024 - IT

In april worden marktkramers weer extra in de kijker gezet tijdens Maand van de markt. In Hoboken geldt de actie op de maandag- en zaterdagmarkt op de Kioskplaats. Bij iedere aankoop ontvang je een kraslot waarmee je kans maakt op een van de acht boodschappentrolleys gevuld met marktproducten. Wie zijn kraslot online registreert, maakt ook kans op de provinciale hoofdprijs, een elektrische fiets.

Uit alle geregistreerde loten worden op het einde van de maand de winnaars getrokken. Wie geen internet heeft, kan zich registreren via de provinciale hulplijn.

Bibliotheek Hoboken sluit acht maanden de deuren voor vernieuwingswerken

Het Nieuwsblad, 1 april 2024

De bibliotheek vernieuwt en sluit tijdens de werkzaamheden haar deuren. Pas vanaf 2025 verwelkomt de bib terug bezoekers.

Met de vernieuwing van de bibliotheek wil het district een gezellig en inspirerend kader creëren. Zo wordt er geïnvesteerd in een nieuwe balie, lees- en studieplekken, een voorleeshoek, koffiehoeke en een betere opstelling van de boekencollectie. De vernieuwing valt binnen het BIB-plan 2020-2025 dat de bezoekers centraal stelt. Alle Antwerpse bibliotheken legden binnen dit strategisch plan vast om te focussen op trendverschuivingen in de toekomst.

Vanaf 28 april sluit de bib haar deuren en dat tot het einde van 2024, maar tijdens die acht maanden blijft de dienstverlening wel gelden. Zo mag je nog tot 28 april zoveel boeken en dvd's uitlenen als je wil en die bijhouden tijdens de sluiting. De inleverbus blijft tot en met 31 mei beschikbaar. Vanaf 7 mei is er ook een afhaalbib in cultureel centrum Gravenhof die telkens op dinsdag en woensdag geopend zal zijn. Verder verwijst bib Hoboken door naar bibliotheken in de omgeving zoals Bist en Kielpark.

Schenken

Vanuit de leden:

F. Fonteyn

- doodsbrieven, -prentjes en documenten
- uurwerk
- koffer rouwcentrum Gielies-Veremans
- sportmedaille Ju-Jitsu
- Ju-Jitsu pak en Obi's van sportclub Jigotai Hoboken
- huwelijksdocumenten (uitnodiging-menu-bedanking)
- twee passerdozen

N. Verhoeven

- tijdschrift atheneum 1970 "De Buis"
- palmares Hoboken atheneum 1968 tot 1972

R. Iserman

- fles brouwerij Hobson
- familiefoto's en foto Devos&Lemmens

J. De Belder

- speelkaarten kapsalon Gustave
- bladwijzer "Plus" – 1979
- boek "de avonturen van Pinokkio" gegeven aan Elisa Rosiers ter gelegenheid van de prijsuitdeling van 1937-1938.

P. Brits

- originele deur meubelhandel Fabri-Slootmans

F. Bertels

- boek: "op koers naar het Wereldhaven en Maritiem Museum"

F. Morreel

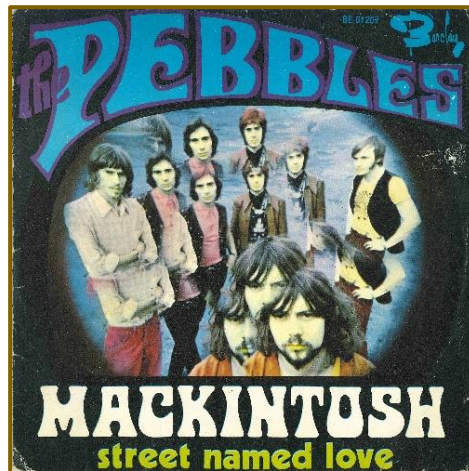
- vierkleurig potlood van "Bell Telephone"

E. Van

Thillo

- brillendoos + bril - vuilnisbak van Hoboken
- grammofoonplaat van "The Pebbles"

F. Daems

- T-shirt "Hoboken zingt"
- wolopwinder

K. Huybrechts

- bolhoed
- brochure "zorgbedrijf"

M. De Keersmaecker-J. Beuckels

- twee koperen platen van Hobokense koperslager

B. De Wachter

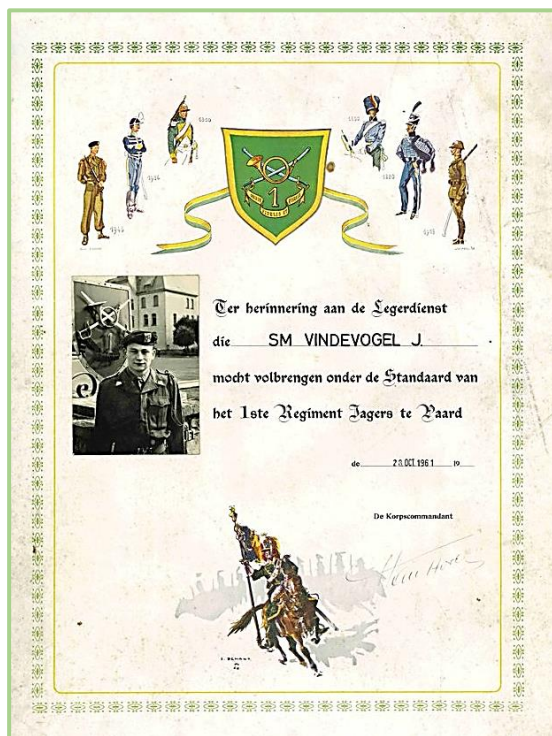
- asbak Resibel
- advertentie Biscuiterie Denys-Nauwelaerts

A. Van Gorp

- verschillende brillen in doosjes
- huiswijdwater vaatje
- doodsprentjes
- doopkleedje

F. Vindevogel

- twee verlofbrieven voor het vogelvangen met netten van Jozef Vindevogel
- milieubox - oude postkaarten - briefomslagen Cathelijn
- reispas van zijn moeder en vader - doodbrieven en -prentjes
- fotoboek van het leger van Jozef Vindevogel
- herinnering aan legerdienst van Jozef Vindevogel

Vanuit niet-leden

M. De Moor

- pak van de Antwerpse “bottinnekes”

F. Daems

- legermuts

F. Vissers

- geschiedenis van Antwerpen van Floris Prims

Verwaest

- doodsbrieven en -prentjes
- fotoboek begrafenis in kerk Krugerstraat

Statutaire algemene ledenvergadering en nieuwjaarsreceptie van 3 februari 2024

Wij namen afscheid van

20 januari 2024

Aenny Rottiers - echtgenote van L. D'Heu

Maria De Bruyne-14 februari 2024

29 februari 2024

Romain La Planche

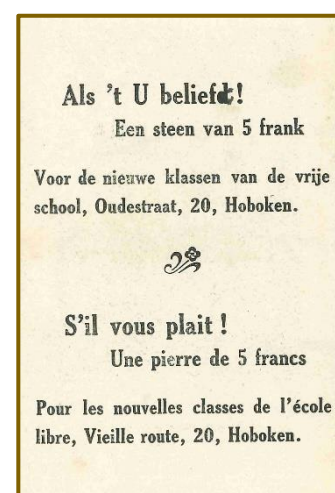
Tentoonstelling onderwijs

-2-	-3-	-4-	-5-	-6-	-7-	-8-	-9-	-10-	-11-
2 4	2 6	2 8	2 10	2 12	2 14	2 16	2 18	2 20	2 22
3 6	3 9	3 12	3 15	3 18	3 21	3 24	3 27	3 30	3 33
4 8	4 12	4 16	4 20	4 24	4 28	4 32	4 36	4 40	4 44
5 10	5 15	5 20	5 25	5 30	5 35	5 40	5 45	5 50	5 55
6 12	6 18	6 24	6 30	6 36	6 42	6 48	6 54	6 60	6 66
7 14	7 21	7 28	7 35	7 42	7 49	7 56	7 63	7 70	7 77
8 16	8 24	8 32	8 40	8 48	8 56	8 64	8 72	8 80	8 88
9 18	9 27	9 36	9 45	9 54	9 63	9 72	9 81	9 90	9 99
10 20	10 30	10 40	10 50	10 60	10 70	10 80	10 90	10 100	10 110
11 22	11 33	11 44	11 55	11 66	11 77	11 88	11 99	11 110	11 121
12 24	12 36	12 48	12 60	12 72	12 84	12 96	12 108	12 120	12 132
13 26	13 39	13 52	13 65	13 78	13 91	13 104	13 117	13 130	13 143
14 28	14 42	14 56	14 70	14 84	14 98	14 112	14 126	14 140	14 154
15 30	15 45	15 60	15 75	15 90	15 105	15 120	15 135	15 150	15 165
16 32	16 48	16 64	16 80	16 96	16 112	16 128	16 144	16 160	16 176
17 34	17 51	17 68	17 85	17 102	17 119	17 136	17 153	17 170	17 187
18 36	18 54	18 72	18 90	18 108	18 126	18 144	18 162	18 180	18 198
19 38	19 57	19 76	19 95	19 114	19 133	19 152	19 171	19 190	19 209
20 40	20 60	20 80	20 100	20 120	20 140	20 160	20 180	20 200	20 220

-12-	-13-	-14-	-15-	-16-	-17-	-18-	-19-	-20-
2 24	2 26	2 28	2 30	2 32	2 34	2 36	2 38	2 40
3 36	3 39	3 42	3 45	3 48	3 51	3 54	3 57	3 60
4 48	4 52	4 56	4 60	4 64	4 68	4 72	4 76	4 80
5 60	5 65	5 70	5 75	5 80	5 85	5 90	5 95	5 100
6 72	6 78	6 84	6 90	6 96	6 102	6 108	6 114	6 120
7 84	7 91	7 98	7 105	7 112	7 119	7 126	7 133	7 140
8 96	8 104	8 112	8 120	8 128	8 136	8 144	8 152	8 160
9 108	9 117	9 126	9 135	9 144	9 153	9 162	9 171	9 180
10 120	10 130	10 140	10 150	10 160	10 170	10 180	10 190	10 200
11 132	11 143	11 154	11 165	11 176	11 187	11 198	11 209	11 220
12 144	12 156	12 168	12 180	12 192	12 204	12 216	12 228	12 240
13 156	13 169	13 182	13 195	13 208	13 221	13 234	13 247	13 260
14 168	14 182	14 196	14 210	14 224	14 238	14 252	14 266	14 280
15 180	15 195	15 210	15 225	15 240	15 255	15 270	15 285	15 300
16 192	16 208	16 224	16 240	16 256	16 272	16 288	16 304	16 320
17 204	17 221	17 238	17 255	17 272	17 289	17 306	17 323	17 340
18 216	18 234	18 252	18 270	18 288	18 306	18 324	18 342	18 360
19 228	19 247	19 266	19 285	19 304	19 323	19 342	19 361	19 380
20 240	20 260	20 280	20 300	20 320	20 340	20 360	20 380	20 400

September 2024 tot mei 2025 - Toegang gratis

Groeten uit HOBOKEN